

VOKIEČIŲ RINKIMAI

IR SOVIETŲ 'DRUŽBOS' PASIŪLYMAI

Pirmą dovaną savo 70-to gimtadienio proga Vakarų Vokietijos prezidentas socialdemokratas Gustavas Heinemann gavo dar tos dienos išvakarėse. Tai buvo 50 tamsiai raudonų rožių, ikra ir Krimo šampanas. Siuntėjas -- sovietų ambasadorius. Prisimenant, kad sovietai iki šiol

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

taip dažnai linksniuodavo vokiečių 'revanso' pavoju ir juo net teisingo savo invaziją į Čekoslovakiją, toks meilus žestas buvo geroka staigmena. Tiesa, ir anksčiau sovietų pareigūnai dažnai bandydavo 'pafliutuoti' su vokiečių politikais, tačiau tai buvo atliekama daugiau diskrečiai, viešomis progomis vokiečiams taikant aštresnius žodžius. Akylesni sovietų - vokiečių santykių raidos stebėtojai pakeitimą įžiūrėjo jau pereinamųjų metų rudeni. Tada, vokiečiams šiauriniams prieš amerikiečių - sovietų susitarimą dėl atominių ginklų nedavimo jų dar neturintiems, sovietai laikėsi labai šaltai. Gromyko JT susirinkimo proga susitikęs New Yorke su vokiečių užsienio reikalų ministru Brandtu, pabrėžė: "Jūs turėjot pastebėti, kad mes laikomės santūriai".

Der Spiegel naują sovietų "družbos" ofensyvą aiškina trim priežastim:

1. įtempti santykiai su kiniečiais verčia apsaugoti savo užnugarį;

2. noru pataisyti savo reputaciją, kuri labai nukentėjo po Čekoslovakijos invazijos;

3. maloniau nuteikti svarbiausią JAV sąjungininką Europoje, kad tas nedrumstų prasidėjančių derybų dėl apginklavimo apribojimo.

TIME iš savo pusės nurodo, kad sovietai, rodydami didesnių simpatijų socialdemokratams ir mažai liberalų -- laisvųjų demokratų partijos politikams, kurių vadas Walter Scheel neseniai lankėsi Maskvoje ir buvo ten labai iškilmingai priimtas, nori paveikti ir ateinančio mėnesio vokiečių federalinio seimo rinkimus. Socialdemokratams ir liberalai yra linkę daugiau ieškoti kokių susitarimų su sovietais negu didžiausia krikščionių demokratų partija, nors ir tie iš principo nėra nusistatę prieš tarimasi ir susitarimą su Kremlium, jei tai būtų imanoma, paliekant jautrų Vokietijos suvienijimo klausimą tolimesniam ateičiai.

Sovietų 'družba' gali socialdemokratams bei liberalams pakenkti, nors iš viešosios nuomonės tyrinėjimo rezultatų dabar atrodo, kad iš ateinančių rinkimų laimėtojai turėtų išeiti socialdemokratai surinkdami apie 46% visų balsų prieš 43% atiteksiančius krikščionims demokratams. Turint galvoje, kad apie 8% gaus liberalai, yra galima, kad Vakarų Vokietiją nuo ru-

dens pradės valdyti socialdemokratų - liberalų koalicija.

Tiesa, beveik ketvirtadalis būsimų rinkimų dar nepadarė savo sprendimo už ką balsuoti, tačiau pagal ligšiolinę partijų, viešosios nuomonės tyrinėjimai Vokietijoje gana tiksliai išpildė rinkimų rezultatus ir sunku patikėti, kad jie galėtų dėl sovietų 'družbos' pasiūlymų pasikeisti.

Idomu, kad už krikščionis demokratų yra linkę balsuoti daugiausia nesni rinkikai: tarp 45 ir 59 metų 51% žada atiduoti savo balsus krikščionims demokratams, o dar vyresnių net 60%. Už krikščionis balsuos ir 61 procentas visų Vokietijos katalikų, taip pat ir daugiau moterų -- jų 48% žada balsuoti už krikšč. demokratų, 43% už socialistus. Vyrai daugiau simpatizuoja socialdemokratams 48% prieš 38%.

Nacional-demokratų, kurie įtariami 'nacizmu' partija neturi jokių šansų surinkti 5% visų balsų, kad tokiu būdu gautų teisę praveisti savo atstovus, -- jie gali surinkti daugiausiai tik 2%.

Lietuviai neremia 'karštai' Maskvos nutarimų

Kad ir šimtas tūkstančių jau esą Lietuvio įrašytų į komunistų partiją, partijos vadų galvosūkiais dėmesio darbar lyg net mažiau būtų rodoma, negu prieš 30 metų, kai komunistų Lietuvoje tebuvo vos keletas ar keliolika šimtų. Dabartinių komunistų -- ar tik iš reikalo partijos iširašiusių -- abejingumą liudija ir liepos 9 d. Vilniaus laikraščiuose, ypač TIESOJ, skelbiami pranešimai apie įvairiose Lietuvos vietose sušauktus komunistų aktyvo, t.y. pareigūnų bei pareigūnėlių susirinkimus ir jų susirinkimų vardu skelbiamas reakcijas į papasakojimus apie neseniai Maskvoj buvusią tarptautinę komunistų konferenciją.

"KARŠTAS, VIENIN GAS PRITARIMAS", skelbia TIESOS redaktorių pridėta antraštė, tačiau tas "karštumas" tik redakcijoj išspraus tas. Po ta antraštė sudėtuose pranešimuose ne tik nėra jokio karščio, bet greičiau dvelkia šal-tai sustingęs abejingumas.

Pastebėtina, kad tiems aktyvistams paskelbtose rezoliucijose net nekalbama apie Maskvos konferencijos nutarimą, o tik ištariamasi pritarimas rusų kompar-

Dainuojanti žymanti šeima iš 9 asmenų yra davusi visą eilę koncertų amerikiečiams ir lietuviams. Ji koncertavo Chicago Tribune bankete, American Women Federation suvažiavime Chicagoje, Midwest American Club Presidents suvažiavime, gi kai 1968 m. pirmą kartą pasirodė New Yorko lietuviams, tai milžiniška salė nepajėgė visų lietuvių sutalpinti. Gražiai prisimena jų koncertą ir Chicago lietuvių, kai Jaunimo Centro didžioji salė buvo sausakimšai užpildyta publikos. Dainuojanti žymanti šeima duos progos pasigėrėti jų išpildoma programa ir Clevelando lietuviams, rugsėjo 27 d. Dirvos rengiamame vakare. Nuotraukoje dalis šeimos koncerto metu New Yorke.

Pasiruošimas ALT Kongresui

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro Valdyba liepos 27 d. Lietuvių Namuose buvo sukvietusi spaudos, radijo ir visų Detroito esančių lietuvių organizacijų atstovus ALT prieškongresiniam pasitarimui.

Ši pasitarimą atidarė ir jam vadovavo DLOC V-bos pirmininkas Kazys Veikutis, sekretoriavo Petras Pagojus. Į pasitarimą buvo atvykę ir pranešimus apie Amerikos Lietuvių Tarybą ir šaukiamą lietuvių kongresą padarė ALT pirmininkas E. Bartkus ir Naujienų redaktorius A. Pužauskas.

Amerikos Lietuvių Taryba jau yra surengusi Amerikoje šešis Amerikos lietuvių kongresus. Šis šiais metais rengiamas Detroito, Statler Hilton viešbutyje rugpiūčio 30, 31 ir rugsėjo 1 d.d. yra septintasis. Kongresas turi, kaip ALT statutas numato:

niam aktyvui jei ir buvo pro vieną ausį įjėję, tai pro kitą bemačius išėjo, todėl nuo tos konferencijos vertinimo teko atsikratyti paprastai: "viskam pritariam ir palikit mus ramybėje!" O užmaskuoti tam nesidomėjimui aukštąja politika, visi ne tiek vienin-gai, kiek vienodai nukreipė kalbą į ... penkmečio uždavinius Lenino jubiliejaus garbei. Jau antri metai, kaip kalbės apie Lenino jubiliejų atkalbėti kiekvienas partijos aktyvistas net ir užsimerkęs moka, ir žino, kad tą kalbėdamas mažiausiai susidurs su pavojum ką nors "ne taip" pasakyt... Net ir partijos žurnalistai, registruodami iš viršaus užsakytus lojalumo pareiškimus, atpasakoja juos lyg atgalia ranka tą formalumą atstumdami ir mieliai pasitenkindami vietinių penkmečio planų ir rengimosi Lenino jubiliejui trafaletiniu paminėjimu...

Toki korespondentų su-regztį trafaletai rodo, kad papasakojimai apie tarptautinę komunistų konferenciją mažesniųjų Lietuvos miestų parti-

tijos delegacijos linijai toj konferencijoj. Bet nematyti, kad aktyvui būtų aišku, kokia ta rusų ir kokia kitų buvo linija toj konferencijoj. Nes, sprendžiant iš korespondentų pranešimų, rezoliucijose buvo skubama nukreipti kalbą nuo konferencijos ir kalbėti apie kasdieniškesnius dalykus.

Iš Alytaus, pavyzdžiui, rašo, kad aktyvistai urmu pritarią viskam, kas daroma Maskvoj, o patys skuba tvirtinti nesigailėsią jėgų įvykdyti penkmečio planui...

Iš Skuodo -- padarysą viską, kad būtų įgyvendinti darbo planai, ir darbo pergalėmis pasitiksą didįjį Lenino jubiliejų...

Iš Kretingos -- dirbsią vardan taikos ir, stiprindami pasaulinę (!) socialistinę sistemą, prisidėsą prie garbingojo Lenino jubiliejaus sukimo...

Iš Rokiškio -- gerinsią ideologinį darbą, su-telksią jėgų pirma laiko įvykdyti penkmečio užduotims ir išpareigojima-m, skirtiems V. Lenino gimimo šimtosioms metinėms...

Toki korespondentų su-regztį trafaletai rodo, kad papasakojimai apie tarptautinę komunistų konferenciją mažesniųjų Lietuvos miestų parti-

tijos delegacijos linijai toj konferencijoj. Bet nematyti, kad aktyvui būtų aišku, kokia ta rusų ir kokia kitų buvo linija toj konferencijoj. Nes, sprendžiant iš korespondentų pranešimų, rezoliucijose buvo skubama nukreipti kalbą nuo konferencijos ir kalbėti apie kasdieniškesnius dalykus.

"... pademonstruoti Amerikos Lietuvių vieningumą kovoje už Lietuvos išlaisvinimą, pareikšti padėką už paramą, pasisakyti dėl JAV vedamos politikos Lietuvos išlaisvinimo reikalu, aptarti pasiruošimą specialiai akcijai, reikalaujančiai plačiosios visuomenės įsijungimo bei paramos. Kongresas išklausys ALT valdybos pranešimus ir teikia sugestijų ALT ateities darbams.

Septintajam Amerikos Lietuvių Kongresui programą nustatė Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba remdamasi principu: pažvelgti į dabartinę lietuvių tautos padėtį, įvertinti dabartį ir tuo remiantis tiesti kelių ateities veiklų siekiant laisvės Lietuvai.

Darbotvarkė numatyta sekanti:

* Kongreso dalyvių, atstovų ir svečių registracija rugpiūčio mėn. 29 d. vakare ir 30 ryte;

* Kongreso atidarymas: atidarymo žodis, invokacija, sveikinimai, darbo sudarymas ir komisijų sudarymas;

* Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininko E. Bartkaus pranešimas;

* Paskaita (apžvalginė) "Dabartinė lietuvių tautos padėtis". Vytautas Vaitiekūnas kalbės apie padėtį Lietuvoje, o Alena Devenienė -- apie padėtį išeivijoje;

* Paskaita (apžvalginė) "Lietuvos laisvinimo darbo sekmės ir nesėkmės", paskaitininkas A. J. Kasulaitis;

* Simpoziumas "Ateities uždaviniai (konkre-tūs ne teoriniai) laisvinimo darbe". Vadovauja dr. Kazys Šildauskas. Dalyvauja: kun. V. Zakarauskas, J. Daugėla ir kiti;

(Nukelta į 2 psl.)

SENO ŽMOGAUS ATSIMINIMAI (3)

K. MAŽONAS

1907 metų laikkrity grįžau iš Kazanės į Gesalus, kad bent kiek pasilsėti, nes trijų metų bėgyje atostogų turėjau vos 10 dienų. Anais laikais darbo sąlygos buvo nelengvos. Tuo metu, bendravimo centru Ylakiuose buvo klebonija, kur klebonavo kun. Silvestras Pancėrius, žmogus labai kultūringas, parapijiečių gerbiamas ir mylimas. Jo svetingumu naudojosi ne vien vietiniai, bet ir jo gausūs pažįstami bei draugai ir iš toliau; todėl klebonijoje svečių niekad netrukdavo. Be parapijos reikalų tvarkymo, kur jis

pasižymėjo kaip geras administratorius, jam rūpėjo ir švietimas. Jo rūpesčiu ir pastangomis 1909 metais buvo įsteigta mergaitėm mokykla, kur buvo dėstoma ir lietuvių kalba. Šitam reikalui jis pavedė ir gražiai atremontavo pusę "špitolės", kur pirmiau buvo ubagynas. Mokyklos vedėja buvo pakviesta Ona Abramavičiūtė, kuri čia būdama ištekojo už Juozo Tallat-Kelpšos.

Čia klebonijoje susipažinau ir su mokyklos mokytoju sudaviečiu Vincu Gustainiu. Po 1906 metų revoliucijos jau ir šiapus Nemuno Lietuvoje, kur ne kur pradžios mokyklų mokytojais buvo skiriami ir lietuviai. Laiko ir kiek patyrimo turėdamas prikalbinau jį suruošti pirmąjį lietuvišką vakarą Ylakiuose pastatant kaip paprastai "premjerai" Keturakio "Amerika Pirtyje". Ansamblį sudarėme be sunkumų: man teko jau įprasta Vinco rolė, Gustainis pasirinko Antano, kooperatyvo vedėjas Jagminas — žydo, jo sesuo Marytė Bekampienės, Vasaris (vardo nepamenu) Bekampio. Truko mums Agotos rolei vaidintojos, Gustainis pasiūlė Reginą Gecevičiūtę gyvenusios su tėvu ūkyje 6 km. atstume nuo Ylakių. Ji mielai sutiko, bet su sąlyga, kad repeticijoms ją parsivežti į Ylakius ir po repeticijų nuvežti namo. Nors aš gyvenau priešingoj nuo Ylakių pusėj, tą transporto klausimą pasiėmiau, nes mano svainis buvo pavadęs mano reikalams ir nuožūrai arklį ir rogutes. O ta žiema su giliu sniegu buvo išimtinai graži. Du arba tris kartus savaitėje turėjau per Ylakius nuvažiuoti ją parsivežti repeticijoms ir po repeticijos nuvežti namo ir vėl per Ylakius grįžti į Gesalus, todėl dažnai namose atsirasdavau jau po vidurnakčio, padaręs virš 30 kilometrų kelio. Be to, kas tai jaunam reiškia, ypač turint rogutes prie šono tokią gražuolę.

Leidimui gauti teko vykti į Telšius pas apskrities viršininką. Jis pamokančiai patarinėjo verčiau ūkininkus mokinti kaip buroklus sodinti, negu vakarus rengti. Diplomatiškai nurodė, kad dabar žiema ir ne buroklų sodinimo laikas, bet ateity galvojama ir apie buroklų sodinimą paskaitas skaityti.

Kada toje pačioje mokyklos patalpoje, kur prieš 10 metų mokytojas rusas mus už ausų tapydavo, rengėme vaidinimui sceną, mus netikėtai užplūdo didžiai triukšmaudami valsčiaus sueigos dalyviai, posėdžiavę kitame pastato gale, grumodami išmesia mus lauk, nes kaip mes galim išdrįsti valsčiaus patalpas naudoti kažkokioms komedijoms rodyti. Tik rimtesniųjų ir nuosakesniųjų vyrų dėka, kiek patriukšmavę paliko mus ramybėje.

1907 metais Kalėdų pirmą dieną įvykė ir mūsų Ylakių pirmas viešas vakaras.

Agota scenoje savo tautiniuose rūbose atrodė žavingai ir nestebėtina, kad pavergė širdį šiame vakare buvusio ir plačiose žemaitijos apylinkėse garsaus daktaro Ferdinando Kaunackio (žem. Kauneckis), didelio žemaitijos patrioto ir Simono Daukanto giminačio, už kurio sekačiais 1908 metais ištekojo.

Žmonių tiek į šį vakarą prisirinko, kad mokyklos

patalpos jų sutalpinti nebegalėjo. Sekęs gražus pasilinksminimas užsitęsė iki Kalėdų antros dienos.

"Mūsų Lietuvoje" minimas 1908 metais suruoštas Vitkaus kieme kaip pirmas vakaras su vaidinimais yra tikrumoj tik sekantis po minėto mūsų vakaro, kuris buvo kaip paskatinimas sekantiems paruošimams.

Manau, kad kai kas iš dabartinės jaunuomenės gali paklausti: kas čia ypatingo būtų susirinkti, pavaidinti, pašokti — tik ir mes taip darome ir nerandame reikalo apie tai minėti. Tais tautinio atgimimo laikais tie vakarai ir paruošimai turėjo visai skirtingą reikšmę ir tikslus. Anų laikų sąlygomis tai buvo vienintelis prieinamiausias būdas suburti krūvon tautiečius ir ypač jaunimą, skiepyti jiems tautinį susipratimą ir tautinę savigarbą, skatinant ir įtraukiant jaunimą į tautinę bei visuomeninę veiklą; o taip jau duoti rusams suprasti, kad ir nežiūrint jų pastangų slopinti tautos atgimimo judėjimą — mes esam gyvi, veikiami ir kad jie privalo su mumis skaitytis.

Po šito antro Ylakiuose išgyvento epizodo sausio pradžioje 1908 metais išvykau į Petrapilį. Praėjo nemažai metų. Petrapilis, Raseiniai, Dorpatas, Pirmasis pasaulinis karas. Ir vėl jau nepriklausomoje Lietuvoje. Kaune išgyventa pirmieji atsistatėnčios valstybės keturi nepamiršiami metai: kūrybinis darbas, entuziazmas, kunkuliuojantis gyvenimas; tai nekasdieninio mums dabar įprasto nusistovėjusio gyvenimo rutina. Dar trumpai pabuvojus Skuode pastoviai apsigyventa Klaipėdoje.

1936 metais vasarą su žmona buvome pakviesti į Ylakius krikštąteivais mano seserėčios antrojo sūnelio. Ji buvo Ylakių mokyklose mokytoja ištekęs už tos mokyklos vedėjo Tado Juokščio. Šešių skyrių mokyklos naujas dviejų aukštų mūrinis pastatas, su patogių vedėjų butu, sodu ir daržiu, pastatytas arti senosios mano prieš daugelį metų lankytos mokyklos. Krikštynų puotoje galėjo būti virš 40 svečių. Malonūs pasiūlymų, dainos, žaidimai. Ir kilo mano galvoje praeities prisiminimai ir tie prabėgę 36-48 metai. Palyginti toks mažas laikotarpis tautų gyvenime, bet mūsų tautai toks reikšmingas. Koks milžiniškas ir neįtikėtinai skirtumas tarp Chruckio laikų ir šitų krikštynų. Negalėjau nepasidaryti šita mintimi ir prisiminimais su krikštynų svečiais.

Kokios dvasinės jėgos slypėjo toj mažoj vos 3 milijonų tautoj, kuri praeity skolindama intelektualines jėgas savo kaimynams užteko ir sau sudaryti tą mūsų gal ir neganėtinai įsisa-

Apreiškimo parapijos choro vyrai koncerto metu Brooklyne.

V. Maželio nuotrauka

PASIRUOŠIMAI

ALT KONGRESUI...

(Atkelta iš 1 psl.)

* Trumpas paskaitose išskeltų klausimų susumavimas ir diskusijos. Paveda J. Jurkūnas.

Rugpiūčio 30 dienos vakare, po paskaitų ir diskusijų įvyks spaudos konferencija.

* Rugpiūčio 31 d. iškilmingos pamaldos katalikams ir protestantams;

* Iškilmingas užbaigiamasis posėdis;

* Banketas su menine programa.

Kongresas ir banketas įvyks Statler Hilton viešbutyje.

Visos lietuvių organizacijos prašomos paskirti atstovus ir jų vardus, pavardes pranešti ALT biurui šiuo adresu: American Lithuanian Council, Inc., 6818 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636. Tuo pačiu adresu išsilyjami ir bilietai banketui bei siunčiamos aukos. Bilieto į banketą kainą \$10.00. Užsakant bilietus kartu siunčiami ir pinigai.

Taip pat atstovų pavardės galima pasiųsti ir Detroito Lietuvių Organizacijų Centro valdybai adresu: 2002 Ferdinand St. Detroit, Mich. 48209. Čia taip pat priima aukas ir į banketą bilietų užsakymus.

Į kongresą atstovams rinkti yra nustatytos tokios taisyklės:

* Dalyvauja visi Amerikos Lietuvių Tarybos centro nariai;

* Centrinės, bendrinės organizacijos siunčia po 6 atstovus;

* ALT skyriai bei organizacijų bendrieji komitetai atskirose vietovėse siunčia po 6 atstovus;

* Vietinės draugijos, klubai, kuopos bei skyriai siunčia po 1 atstovą nuo 10 narių;

* Laikraščių redakcijos ir lietuvių radio programos siunčia po 3 atstovus,

Kongreso informacijos, viešbučio kambarių užsakymais ir visos kitos gaunamos ALT centre arba Detroito Lietuvių Organizacijų centre jau anksčiau minėtais adresais.

Sudarytas gausus Amerikos Lietuvių Kongreso garbės komitetas. Į komitetą įeina daug JAV gubernatorių, senato ir kongreso atstovų ir žymiųjų amerikiečių, o iš lietuvių abu vyskupai ir žymesnieji visuomenės veikėjai.

A. Grinius

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neaptplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprastą balsų daugumą sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

HELP WANTED MALE

MODEL MAKERS
(Plaster and Pine)
DRAW DEVELOPMENT
AND
KELLER AIDES
All benefits including profit sharing.
Call (313) 294-1620
BINDERLINE
DEVELOPMENT
33100 FREEWAY DRIVE
ST. CLAIR SHORES, MICH.
(59-65)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Atsargūs Rumunijos žingsniai...

Pirmą kartą istorijoje JAV prezidentas vizitavo komunistinę valstybę. Amerikos žvaigždėtosios vėliavos, nors ir trumpą laiką plevėsavusio Bukaresto gatvėse, kiekvienam rumunui pasiliks įrodymu, kad jo kraštas dar turi šokią tokią nepriklausomybę nuo Sovietijos.

Tiesa, Nixonui išvykus, miesto tarnautojai JAV vėliavą greit nuėmė ir ją vieton iškabino raudonas vėliavas su kūju ir piautuvu, rumunų kompartijos dešimtojo kongreso proga, tuo lyg skubėdami pabrėžti rumunų ištikimybę marksizmo - leninizmo dogmoms.

Rumunija prezidento Nixono trumpo viešėjimo metu nebijojo parodyti savo draugiškumą Amerikai. Tai vienintelė Europoje liaudies demokratija, be Jugoslavijos, kuri nėra okupuota sovietų kariuomenės. Bet Bukarestas gal būtų bus ir vienintelė pasaulyje sostinė, kur diplomatinuose priėmimuose susitinka Vakarų ir Rytų Vokietijos, Izraelio ir Egipto, Sovietų Sąjungos ir Kinijos atstovai.

Šita politika yra nedidelio žmogaus kūrinys. Tas žmogus vadina si Nicolas Ceausescu, Rumunijos vyriausybės ir rumunų kompartijos galva. Jo politikos pasiekimo paslaptis, tai mokėjimas apeiti kliūtis, ir reikalui esant atsisitraukti, kad galima būtų geriau persokti. Jis neužmiršo Lenino patarimo: du žingsnius pirmyn, vieną atgal. Jis moka įvertinti savo jėgą ir žino kiek toli gali eiti.

Kaip rumunams pavyko išsilaikyti iki tokio laipsnio?

1963 metais, kai prasidėjo skilimas tarp Sovietų Sąjungos ir Kinijos, rumunai pasakė: "Susikalbėkite tarpusavyje, tai ne mūsų reikalas". Kiek vėliau jie pridėjo heretiškus žodžius: "Nei Marksas, nei Leninas nepavedė rusams būti marksizmo - leninizmo teisėjais. Joks kraštas neturi teisės kištis į kito krašto vidaus reikalus".

Toki atstumą nuo Sovietų Sąjungos išlaikyti rumunai galėjo tik dėl gilaus tautinio jausmo tautoje. Ceausescu nereikėjo panaudoti didelių žodžių. Rumunai nejaučia didelės meilės savo kaimynams bulgarams, jugoslavams, vengrams, o mažiausiai rusams. Jis

nepasmerkė, bet garbina Rumunijos praeitį, kelia į padangę net ir nacionalistinius veikėjus. Ceausescu šūkis -- Rumunija pirma!

Tas pas rumunus kelia savimi pasitikėjimą. Ne tik tautinio atgimimo dvasia kurstoma, bet ir ekonominis atgimimas varomas pilnu tempu. "Mes nebenorime būti tik žaliavų pristatytajais socialistiniam blokui", sako rumunai. Ir jie išdidūs savo pramonė, kuri kasmet progresuoja po 14%. Ateinančiais metais jų fabrikai pagamins per mėnesį tiek, kiek 1938 metais pagamino per ištisus 12 mėnesių. Ir kad pramonė galėtų klestėti, rumunai, nori kuo mažiau priklausyti nuo Sovietų Sąjungos ir daugiau plėsti ryšius su Vakarais, ypač Amerika.

Rumunija atsiskėlė pasmerkti Kiniją. Ji nepriešleido, kad Varšuvos sąjunga tarnautų pretekstu užimti Čekoslovakijai. Ji užmezgė diplomatinius santykius su Vakarų Vokietija, užima neutralią poziciją Izraelio - Egipto konflikte, bet žino, kad vienas neatsargus žingsnis ir ją gali išvilioti Čekoslovakijos likimas. Ceausescu žino, kad "nepriklausomybė" turi ribas, dėl to jis turėjo būti labai atsargus priimdamas Nixoną. Tačiau jis nepabijojo prezidentą Nixoną pasitikti kaip tikras šeimininkas. Prezidentas Nixonas su savo vizitu Bukarešte irgi neieškojo "išpirti" sovietams. Pagal užsienio stebėtojus, vis-

Pavergtųjų tautų vėliavos Philadelphia katedroje...

V. Gruzdzio nuotrauka

EKUMENINEI MALDOS DIENAI PRAĖJUS

Jau prabėgo virš mėnesio nuo išpūdingos ekumeninės maldos dienos Švento Petro ir Povilo katedroje, į kurią buvo susirinkę įvairių krikščioniškų bažnyčių aukštieji dvasininkai ir daugiau kaip tūkstantis žmonių meldėsi už sovietų pavergtas lietuvių, latvių ir estų tautas. Tai nebuvo eilinis skaudžių birželio įvykių minėjimas, prisiminimas kelių dešimtų tūkstančių žmonių, kurie prieš dvidešimt aštuonerius metus žiauraus rusų okupanto bei jų talkininkų buvo suimti, suvaryti į gyvulinis vagonus ir išvežti į Sibirą -- tą iš seno rusų parinktą kraštą laisves kovotojams bausti bei naikinti.

Šiomet Pabaltiečių Komiteto suruoštas birželio įvykių minėjimas išvarto didžiulę demonstraciją prieš sovietinį imperializmą, tautinį, kultūrinį ir religinį genocidą, prieš pagrindinių žmogaus teisių pažeidimą ir brangiausio žmogaus turto -- laisvės atėmimą. Ta ekumeninė maldos diena dar tuo ypatingai svarbi, kad pavergtųjų lietuvių, latvių ir estų laisvės byla, kaip niekad anksčiau, buvo

kas vyko, lyg tarp sovietų ir amerikiečių kažkas sutarta. Ar tai tik nebus nauja Jalta, kurios būtinumą iššaukė Sovietų Sąjungos ir Kinijos konfliktas. (d)

taip nuoširdžiai paremta ne tik įvairių krikščioniškų bažnyčių aukštųjų dignitarių, ypač ilgoje Philadelphia arkivyskupo kardinolo Krol kalboje, bet ir amerikiečių spaudoje, televizijos ir radijo programose. Ta simpatija, pareikšta sovietų pavergtiems lietuviams, latviams ir estams, susilaukė didžiulės padėkos iš visų čia gyvenančių jų brolių ir seserų.

Didžiai įvertinant amerikiečių mums parodytą nuoširdumą, norisi bent trumpai suminėti svarbesnius straipsnius, išspausdintus Philadelphia ir Trentono amerikiečių spaudoje.

Dar savaitę prieš ekumeninę maldos dieną, pasirodė du straipsniai, supažindinę savo skaitytojus su ekumeninės dienos programa ir tikslais. Birželio 6 dieną "The Catholic Standard and Times" išspausdino straipsnį "Ecumenical Rites to recall Plight of 'Silent Church' ". Tame straipsnyje užsiminama apie Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybių nepriklausomybės atstatymą prieš penkiasdešimt metų, apie sovietinę jų kraštų okupaciją 1940 metais, po to sekusias žmonių deportacijas ir sunkią "Tylosios Bažnyčios" padėti ligi šiol besitęsiančioje okupacijoje. Antaras straipsnis "Baltic Groups Set Ecumenical Rites June 15" išspausdintas birželio 8 d. milijoninio tiražo Philadelphia dienraštyje "The Philadelphia Inquirer". Čia ne tik duodama ekumeninės dienos programa, suminiami tos dienos apeigų dalyviai, bet ir nusakomas tų pamaldų tikslas -- prisiminti dvidešimt devintąsias metines trijų Pabaltijo valstybių okupacijos 1940 metų birželio 15 dieną ir po metų sekusioms masinėms tų kraštų gyventojų deportacijoms. Kadangi komunistai yra suvaržę bet kokią religinę veiklą tuose kraštuose, todėl tų tautų bažnyčios yra vadinos "Tylosiomis Bažnyčiomis".

Ekumeninės dienos išvakarėse vėl pasirodė du informaciniai straipsniai: birželio 13 dieną Trentono vyskupijos katalikų laikraštis "The Monitor" išsidėjo straipsnį "Baltic - Americans

Sponsor Ecumenical Service Sunday", kur duodama ištraukų iš komiteto atsisaukimo, ir birželio 14 dieną -- milijoninio tiražo dienraštyje "The Evening Bulletin" straipsnyje "Rites for Baltic 'Oppressed' to be held at Cathedral" duodama visa pamaldų tvarka katedroje ir suminiami aukštieji atskirų krikščioniškųjų bažnyčių dignitarijai. Tos pačios dienos "The Evening Bulletin" muzikos skyriuje išidėta žinutė ir apie tos maldų dienos solistus -- lietuvių vargonų virtuozą Zenoną Nomeiką iš Rochesterio ir estų solistą Heinz Riivaldą.

Pabrėžtina, kad birželio 15 dieną "The Philadelphia Inquirer" paskyrė vedamąjį "For the Si-

lent Churches". Vedamajame iškeliamas komunistinė tironija, užimant brutalia karine jėga Pabaltijo valstybes -- Lietuvą, Latviją ir Estiją. "Tai vienas iš žiauriausių agresijos aktų moderniais laikais" -- pabrėžia laikraštis. Tos pamaldos katedroje, toliau tęsia laikraštis, yra skiriamos pagerbti tiems, kurie nukentėjo begindami tikėjimo laisvę Pabaltijo ir kituose komunistų valdomuose kraštuose.

Po ekumeninės dienos susilaukta net penkių vedamųjų ar šiaip ilgesnių katedroje vykusių pamaldų aprašymų. "The Philadelphia Inquirer" birželio 16 dieną straipsnyje "Cardinal Krol hits Oppression of Baltic States" duoda ištraukų iš kardinolo Krol Šv. Petro ir Povilo katedroje pasakytos kalbos. Tarp kita ko kardinolas Krol yra pabrėžęs: "Religijinė laisvė yra tiek svarbi ir pagrindinė, kad jos nuslopinimas sudaro pavojų žmogaus laisvei ir teisei".

Birželio 16 d. "The Evening Bulletin" išspausdino ilgoką straipsnį "Cardinal Krol Denies Baltic Occupation", kur platokai atpasakojama kardinolo Krol kalba, pasakyta pamaldų metu katedroje, o birželio 17 dieną -- davė įžanginį straipsnį "Communism's enemy: religion". Straipsnyje rašo apie religijos persekiojimą Pabaltijo kraštuose.

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

• Dailaus žodžio kūrybos mėgėjų visuomet pradžiugina iš Londono atšnarėjusi PRADALGĖ. Jau net penktoji -- stambi (per 400 psl.), įvairi, turtinga knyga. Be jos negali apsieiti nė vienas mūsų kultūringas tautietis, nes tai -- vienintelis lietuviškos literatūros periodinis spaudinys laisvės pusėje. Ir jeigu Pradalgė kam atrodo negana stipri, tai tik mes patys kalti, kad nepakankamai domimės ir globojame savą raštiją. Ir kuris kritikas mėgina per daug supeikti tai tik save pakaltina: šis literatūros metraštis atspindi mūsų visų rašytojų, laisvėje esančių, veidą. Jei kas, nuošaly stovėdamas, vien kritikuoja, o pozityviu darbu neprisideda -- pats žlugdo vienintelį savą literatūros žurnalą, kurį mums su skoniu ir uoliu rūpesčiu maždaug kasmet padovanoja gabus beletristas ir žurnalistas Kazimieras Barėnas.

• Po sėkmingo Apollo 11 žygio mėnulį viešumoje pasigirdo balsų, kad siekiant apvaldyti tolimus erdvių pasaulius, pravartu būtų sykiu išlaikyti pusiausvyrą - dėmesį ir savo planetos degantiems reikalams, kaip -- karai, skurdas ir badas, tamsumas, jaunimo klaidingas išauklėjimas, žmonių ir tautų nuvergimas nelaisvėn ir kt. Juk čia pat mūsų žemėje vyksta nekultūringi ir nežmoniški dalykai, tad jais pirmiausia reikia rūpintis. Pvz, kaip činiškai ir viešai naikinamas žmogus Biafroje (ypač kodikiai, vaikai).

• Jei dabartinis Amerikos jaunimas kuris parodo tiek veiklios energijos įvairioms, tariamai žmoniškumo tiesos, laisvės ar taikos idėjoms ginti -- jei jis tikrai nuoširdus, nedvimainiškas, tai privalėtų savo žygius nukreipti į vietas, kur tos idėjos itin skaudžiai mindomos, kur žmoniškumas ryškiausiai paneiktas.

• Kadaise Tadas Kosciūška, lietuvis nuo Naugardėlio (jis ne tik save laikė lietuviu, bet ir labai mylėjo Lietuvą, o lenkų nemėgo, pvz, primygtinai prašėsi perkelti iš Lenkijos sukilėliams vadovauti Lietuvoje), nuoširdžiai įsitikėjęs laisvės idėjomis, iš Europos atkino Ameriką padėti kovoti už Jungt. Am. Valstybių nepriklausomybę nuo Anglijos. Karo mokslus baigęs Prancūzijoje, jis buvo net labai naudingas sunkiose kautynėse ir ne kartą nulemė laimėjimą. Jis buvo priskirtas gen. Jurgio Vašingtono adjutantu, savo karžygiškais nuopelnais įsigijo pulkininko ir generolo laipsnius. Jis yra laikomas JAV artilerijos tėvu. Argi nenuostabu, kad lietuvis tiek pasidarbavo Amerikai?

• Gi dabar, po 200 metų, kai civilizacija ir kultūra taip pasakiškai išstobulėjo, o Amerika tapo galinga ir turtinga žalis, kodėl neatsiranda toje pulkioje JAV visuomenėje panašių idealistų, kaip Tadas Kosciūška, kurie savo mokslų žinias, jėgas ir turtą panaudotų ano didžio kovotojo už Amerikos laisvę -- tėviškes kraštui vaduoti nuo nežmoniškų imperialistų? Kai dabar Amerika nugalėjo tokį žadą užimantį nuotolį ligi mėnulio, argi nėra žmoniškumą skaudinantis faktas, kad Kosciūškos gimtinėje, jo mylimoje Lietuvoje -- žmogui, nieku nenusikaltusiam, uždrausta ir negalima nė už keletos varnų savus gimines aplankyti? Kosciūška anuomet kovojo prieš caro vergiją, bet dabartinė priespauda net daug žiauresnė, labiau žmoniškumą pažeidžianti. Lietuva daug, daug arčiau negu mėnulis, tad kodėl amerikietis, laisvėmis nusvaigęs, jau nebeprisimena lietuvių Kosciūškos idealizmo bei nuoširdaus ryžto stoti nevien už savo bet ir visų žmonijos tautų laisvę?

SKIRPSTAS

IEŠKANT SAULĖTŲ DIENŲ...

Išvykau su žmona pasižvalgyti į pietus ir pasižvalgyti saulėtoje Floridoje. Pravažiavus Ohio pasiekėme Kentucky. Kraštas kalnuotas, keliai siauroki, geri, bet labai vingiuoti ir pavojingi važiuvimui. Keliai praversti per kalnus, kalvelės tarp iškirštų uolų. Vietomis atrodo, kad nuvažiuosi

A. GARMUS

bedugnėn, ypač mano žmona bijodavosi net žemyn pasižiūrėti. Žemai auga aukšti medžiai, kurių tik viršūnės matosi. Pravažiuojant atrodo ūko kraštas, nors dabar visos Amerikos valstijoje nepaprastai greitai auga lengvoji ir sunkioji pramonė. Žiūrint į gamtą, neatrodo per daug idomi, nes per kalnus, kalvelės daug ko ir nepamatė. Čia vyksta garsiosios Kentucky Derby arklių lenktynės, kurios kasmet sutraukia tūkstančius mėgėjų. Pakely matosi daug aptvertų ūkių, kuriuose auginami lenktynių arkliai.

Įvažiavus į Tennessee valstiją, atrodo gamta gražesnė, kalnuota, išvingiuota upėmis bei upeilais. Pakelės apaugę ažuolais, bei pušynais, oras švelnus, malonus, atrodo, ūkio kraštas, nes daug matosi gyvulių, apdirbtos žemės su gražiu derliumi. Pakelėse matėme augančius kukurūzus, tabaką, medvilnę ir kitą augmeniją.

Po nekurio laiko įvažiavome į Georgia valstiją, kuri atrodo plotumėma ir pasižymi nepaprastai gražia gamta. Keliai apaugę pušynais, valakiniais riešutais ir kitais gražiais medžiais. Atrodo tikras ūkio kraštas, su gražiai apžėlusiomis kalvelėmis, gražiu, nėsliu derliumi. Pakelėse matosi geras derlius: kukurūzų, žemės riešutų, valakinių riešutų, medvilnės, tabako ir kitų įvairių vaisinių medžių. Atrodo žemė derlinga ir gerai išdirbta, nes visa augmenija labai vėsliai auga. Man primena gražius Čekoslovakijos sodus, bei žaliuojančius laukus. Georgia valstijoje matai mylių mylias

besitęsiančius pušynus bei žaliuojančius laukus, kas sudaro keliautojui malonų, gražų vaizdą. Atrodo, kad visas kraštas paskendęs pušynuose, bei apsodintas gražiais aukštais riešutų medžiais ir kitais idomiais žalumynais. Važiuojant matėme pušynuose ir prie vandens daug vasarotojų. Klimatas labai švelnus, malonus, bet vasaros metu karštas. Tiesa, tuo laiku buvo 98, bet tas karštis nėra įkyrus, kaip pas mus Clevelande. Aš išbuvęs apie pusvalandį saulėje neprakaitavau, bet jaučiausi kaip pirty, malonios šilumos apsuptas. Gal būtų ilgiau saulėje būtų sunkoka išbūti, nes slėnyje prie ežero nėra vėjelio. Tenai pušynai kitoki, negu Lietuvoje. Pušų spygliai švelnūs, malonu ranka paliesiti, o ne kurie medžiai nusikorę su ilgomis barzdomis, kai kur atrodo, tarsi jaunų merginų kassos kabo. Prie vandens žmonės pasakojo, kad ne kuriuose ežeruose yra visokių vėžių, atrodo, kad įėjus į vandenį kas nors įsikabins, nors vanduo švarus. Pakraščiai ežero dumblių, reikia iš karto plaukti, o kas nemoka plaukti, tai užtenka tik pasigėrėti vandens paviršium. Žinoma, pasitaiko ir geresnių prie ežero priėjimų, ypač kurortuose, kur išpiltos parkrantės ir paruoštos maudymuisi.

Mums patiko Georgia sostinė Atlanta, didžiulis miestas, turįs labai gražių pastatų, ypač naktį turtingai, gražiai apšviestas. Mieste matosi nemažai juodųjų, kurie gan mandagūs ir nesisiaucia taip išdidūs, kaip Clevelande.

Artinantis arčiau Floridos Georgia valstijoje matosi palmių, bet jos ne

tokios vėšlios kaip Floridoje.

Įvažiavus į Floridą atrodo daugumoj lygumos. Pradžioje Floridos pakelėse matosi daug pušynų ir atrodo, kelias leidžiasi žemyn link jūros. Pakelėse matosi arklių bei raguotųjų ūkiai, aptverti gražiomis baltomis tvoromis, kurios tęsiasi mylių mylias ir priklauso turtingiems ūkininkams. Be to, yra daug tabako laukų su derlingu derliumi. Leidžiantis žemyn link jūros, visur didžiuliai sodai apsodinti apelsinų, citrinų ir kitais vaismedžiais. Niekur nepastebėjau vynuogių, nes, atrodo tame klimate neauga.

Privažiavom Tampa miestą, kuriame yra apie 350.000 gyventojų. Jautėsi esant švaram, neaptrūkusiam mieste pasipuošusiam tropikine augmenija. Neužilgo pasiekėme St. Petersburgą, kuris guli prie Meksikos įlankos. Tekopravažiuoti ilgą tiltą 10-15 mylių einantį per vandenį ir atrodo, kad važiuoji per begalinę didelę jūrą.

St. Petersburgas turi gyventojų tarp 225-250 tūkstančių. Miestas labai išsiplėtęs, nes neturi aukštų pastatų. Namai balti, švarūs, stogai daugiausia čerpėmis dengti, be rūšių. Dangus labai mėlynas, oras švarus niekuo neužterštas, nėra sunkios pramonės, judėjimas nedidelis. Viskas pajūris nustatytas brangiais moteliais, apartamentais. Čia matai didžiulius naujus pastatus turtingų motelių su visais patogumais turistams, kurių sezono laikui netruksta. Ne sezono laikui, maždaug nuo balandžio 15 iki liepos 1 d. ir nuo rugsėjo iki gruodžio lengviau gauti kambarius ir šiek tiek pigiau, o kitu laiku patarti na iš anksto užsisakyti, jeigu nori arčiau atviros jūros apsistoti. Žmonės neskuba, nes atrodo, kad

ten gyvena tinginiai, Žinoma, toki ir yra, nes daugiausia turistai.

Pajūriu bevaikščiojant mums daugiausia teko susitikti su įvairiais žmonėmis, su kuriais tuoju ir susipažįsti, nes žmonės mandagūs, visi sveikinasi. Dažniausia teko sutikti atvykusius iš New Yorko, Illinois ir Ohio valstijų.

Liepos mėnesį jūros vanduo buvo labai šiltas virš 80.

Gyvenant Clevelande teko girdėti daug įvairių neigiamų pasakojimų apie Floridą, kad ten labai drėgna, viskas supeltyja, daug uodų, vabalų, gyvačių, nuo karščio nėra kuo kvėpuoti ir t.t.

Man atrodo, kad priklauso nuo vietos kur važiuoji ir kur apsistoji. Jeigu pavažiavosi link Miami arčiau tydidžiųjų pelkynų, kur nėra kurortinės vietos, tai ten visko pamatysi: krokodilų, gyvačių, milijonus uodų. Be to, daugiau drėgmės kurie apsigyvena Atlanto pusėje. Man teko daugiau su žmona pasižvalgyti tarp Clearwater, St. Petersburg ir Sarasotos. Minėtos kurortinės vietos tiesioginiai įėjimai į Meksikos įlanką. Čia oras švelnus, malonus gan sausas, daug sausesnis negu pas mus Clevelande. Pav. kambaryje palieki nenugręžtą maudymosi kostiumą, per naktį išdžiūsta. Atrodo, kad vienas iš geriausių maudymosi pajūrių yra St. Petersburgo pajūris, kuris tęsiasi kelio iki mylių ir smėlis labai baltas, labai geras, negilus į jūrą įėjimas ir neturi ty pavojingų žolių kurios apsvynioja apie kojas ir smarkokai apdegina, kad net reikia eiti pas daktarą, kas pasitaiko Miami pajūryje prie Atlanto.

Galima visur laisvai žuvažiuoti, leidimų nereikia. Vieną sekmadienį nuvažiavom į Lietuvos klubą ir susipažinom su visa eile lietuvių. Klu-

bui vadovauja p. Karnius. Tą sekmadienį daug svečių buvo atsilankę iš visos Amerikos. P. Karnius svečius pristatė susirinkusiems. Išpildė gražią programą, skaniai pavaišino, smagiai pašokom.

St. Peterburgo lietuvių labai malonūs ir draugiški. Nemažas būrys lietuvių (apie 200) gyvena St. Peterburge ir vis daugiau ir daugiau atvažiuoja. Visa eilė lietuvių nusipirko motelius, apartamentus ir kitus biznius, pradedant nuo 30.000 ir baigiant 200-300 tūkstančių. Pav. turi motelių, apartamentų biznius, Tuliai, clevelandietis Kazilionis, chigaigiskiai Petrauskai, Baciiai, Urbonai, kuriuos teko aplankyti. Atrodo, kad motelių, apartamentų biznis kurortinėse vietose neblogoi sekasi. Visi gerai atrodo ir savo biznius patenkinti. Teko susitikti Gaškus, kurie irgi dairo si kur nors panašiai įsikurti. Apartamentų biznis lengvesnis, nes butus išnuomoja ilgesniam laikui, o motelių biznis sunkesnis, nes reikia budėti, bet pelningesnis. Namų kainos įvairios, pagal vietą ir kainos. Pav. senesniai St. Peterburgo rajone namai nuo 8000 iki 15.000 taksų moka nuo 100 iki 150 dolerių į metus, namai St. Peterburgo pajūryje ne visai prie jūros, nes ten pastatyti tik moteliai ir apartamentai, vienos šeimos namas su dviem miegamais galiama pirkti nuo 17.000 - 25.000 ir taksų moka tarp 150-250 dol. O namai nuo 25.000 - 35.000 ir aukščiau su 3 miegamais ir frontu į vandenį kur gali turėti prieplauką, laivą ir čia pat maudytis ir žuvažiuoti, taksų moka nuo 250-450-750 priklauso nuo sklypo ir namo dydžio. Pav. sklypas 100 pėdų ant 80 pėdų išeinančio į vandenį kai-

(Nukelta į 5 psl.)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(14)

-- Žinoma, vienybės reikia, bet ordinas tik tada ją atsimena, kai ji jam reikalinga -- atsakė vyskupas Mykalojus delsiai. -- Nežinau, ar ordinui pasiseks galutinai paklūdyti žemaičius, kaip čia buvo pasakyta, o jei pasisektų, aš nenoriu, kad juos ištiktų toks pat likimas, kaip kuršius. Romos Kurija niekad to ordinui nedovanos. Šventojo Tėvo legatas Balduinas buvo sudaręs su kuršių karaliumi Lamikiu sutartį, pagal kurią jo valdos buvo pavestos Kurijos globai, o kaip pasielgė ordinas? Nors popiežius tą sutartį patvirtino, tačiau ordinas vis dėlto išbrovė į Kuršą, nuslaubė jo žemes ir net sulaukė Visbyje kuršių pasiuntinius, kurie keliavo į Romą ieškoti šv. Tėvo užtarimo.

-- Teisybė, -- atsakė magistras, -- tik jūsų malonybės užmiršo vieną dalyką, būtent, tą, kad prieš Balduinui sudarant sutartį, ordinas jau buvo anksčiau susitaręs su kuršiais ir žymiai palankesnis sau sąlygomis. Aš labai gerbiu šv. Tėvą, bet nemėgstu, kai Kurija kaišioja mums koją. Jūsų malonybės primena vysk. Albertas svajojo sukurti čia nuo Romos Kurijos pareinančią valstybę, ir atrodo, kad Roma vis dar nebus nuo tos minties atsiskiusi, nors būtų pats metas.

Vysk. Mykalojus tylėjo susimąstęs. Jis žiūrėjo į potamsiuose skendintį menės kampą ir galvojo apie dar neapšviestą krikščionybės pagonių kraštą. Žibančios žvakidės ant stalo jam priminė katalikybės įžiebą žibintą Dauguvos žiotyse, bet kas tą žibintą įžiebė? Ar ne šventieji vyrai: Meinhardas, Bertoldas ir jo pirmtakas didysis vyskupas Albēr-

tas? Kertinį akmenį Livonijos valstybei padėjo dvasiškiai, ne kareivos. Vyskupą Mykalojų, kaip vokiečių, žavėjo magistro pavaizduotoji Livonijos ateities vizija, tačiau, kaip dvasiškiui, ji jam kėlė didelių abejonių, nes ir pats magistras neslėpė, jog, sutriuškinus žemaičius, pirmon galvon laimės imperatorius, o ne popiežius. Kaip ištikimam popiežiaus šalininkui, jam rūpėjo visų pirma stiprinti Romos Kurijos galią.

-- Bet ar ne kryžiaus vardu ordinas nori savo planus vykdyti? -- pagaliau jis paklausė.

-- Aišku, mes juk tam ir kryžius nešiojame ant savo apsiautalų, -- nusišypsojo magistras, -- bet kryžius be kardo bejėgis.

-- Kaip ir kardas be kryžiaus.

-- Šventi žodžiai, jūsų malonybe. Štai aš kaip tik ir sakau, kad kryžius ir kardas turi veikti išvien. Mes negalime ir neturime pasitenkinti tuo, ką turime: mūsų misija nešti kryžių į Rytus. Mums, ordinui broliams, mūsų sąjungininkams ir misininkams reikalingos jūsų malonybės ir visos Livonijos dvasininkijos maldos ir Visagalį, kad jis suteiktų mums jėgų priešams sutriuškinti; antra, prašau jūsų malonybę įsakyti vienuoliams ir dvasiškiams per pamokslus ugningu žodžiu kurstyti riterių ir misininkų kovos dvasią ir pagonių neapykantą mūsų šventojai tikėjimo ir bažnyčios didesnei naudai, ir, trečia, mes prašome, kad jūsų malonybė įsakytum visur rinkti aukas ir pats plačiai atvertum savo iždinės duris.

-- Jūsų prakilnybė kalbi taip, lyg kad visiškai neabejotum žygio pasisekimu. O jei jis nepasiseks?

-- Nepasiseks! -- magistras šyptelėjo supanieka. -- Kaip jis gali nepasisekti? Žygiui mes jau seniai ruošiamės. Mes jau susitarėme su Pskovu: jis atsiųs mums pagalbos. Jo šventenybės popiežiaus Grigaliaus paskelbtasis šiaurės Vokietijoje kryžiaus karas prieš lietuvius mums daug padėjo ir dar daugiau padės. Mūsų kariaunoje yra sutelkti lybių, estų ir latgalių būriai. Mes visai stipriname savo kumštį, -- magistras pakėlė ranką su sugniaužtu kumščiu, -- ir jo smūgis bus triuškinantis.

Ar ne taip buvo kai mes suruošėme pirmąjį didelį žygį į Lietuvą? Mes nužygiavome iki Nalšėnų, sutriuškinome lietuvius ir su dideliu grobiu grįžome atgal.

-- Ar Mindaugas žemaičiams nepadės? --
-- Ne, nepadės: jis nekenčia žemaičių kunigo Vykinto, o, kita vertus, gal ir nesuspės, nes apie mūsų pasirušimus, tur būt, nieko nežino, o jei ir žino, Vykinto jis neparems. Jei mūsų pirmasis žygis į Lietuvą pasisekė, tai žygis į Žemaitiją bus dar sėkmingesnis, nes mes būsim dar geriau pasiruošę.

Vyskupas Mykalojus žiūrėjo magistrui Vokeviniui į akis, kuriose švietė ryžtas ir valia, ir pagalvojo, kad ginčytis nebūtų prasmės. Jis nori karo, ir tas karas bus, gal net dar šį rudenį, kam priešinis? Gal magistras ir jaučiasi padėties viešpats ir net Livonijos valdovu, bet, tur būt, ir jis pats žino, kad taip nėra, kad Livonijos ateitis galų gale pareis nuo to, kas laimės: imperatorius ar popiežius. Kad vokiečiai išgali Pabaltijyje -- gerai, bet jei Friedrichui Hohenstaufeniui bus aplaužyti ragai ir popiežius triumfuos, tai ir Pabaltijyje Romos Kurija viešpataus. Juk magistras ir jis, Livonijos vyskupas, tėra tik pėstininkai: didieji generolai kaudasi kažkur kitur. Jei magistro žygis pavyks, tai jo, dvasinio ganytojo svarbiausias tikslas bus skleisti nukariautose žemėse krikščionybę ir išspausti ko daugiausia naudos bažnyčiai. Tą mintį turėdamas galvoje, vyskupas tarė:

-- Tegul jūsų prakilnybės žodžiai pasiekia Visagalio ausį, ir tegul Jis išklauso mūsų maldų. Aš tik noriu išpėti iš anksto, kad karą laimėjęs, dalijantis žemėmis nekiltų ginčų mūsų tarpe, kaip tai, deja, būdavo praeityje. Pagal mūsų susitarimą, nukariautųjų pagonių žemių bažnyčiai priklauso trečdalis. Mes patys pasirinksime, kurios žemės mums turi priklausyti.

-- Tebūna taip, kaip jūsų malonybė nori, -- atsakė magistras nuolaidžiai.

(Bus daugiau)

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIUNAS

Buvęs Lenkijos šnipas Amerikoje pulkininkas Pawel Monat savo knygoje "Spy in the U.S." rašo, kad viena iš jo mėgiamiausių špinėjimo vietų buvo klausytis įvairių pokalbių Pentagono.

Scripps-Howard bendrovės korespondentas išbandė šį metodą, tik gal ne su tokiais inkriminuojančiais rezultatais. Pagal jo pranešimus:

Italijos gynybos ministris aplankė Amerikos gynybos departamento sekretorių.

Kariuomenės pulkininkas, kuris prasitarė atidaręs "mažą taupymo sąskaitą Elenutei", tikisi kad ateinančią vasarą bus perkeltas kiton tarnybos vieton.

Laivyno leitenantas, pilnai išitikinęs, jog reikia turėti mažiausiai admirolo laipsnį, kad gautų Pentagono automobilį pastatyti vietą.

Aviacijos pulkininkas planuoja parduoti laivą ir pirkti naują automobilį.

Su stipriu angliškų akcentu pilietis "vyksta į Londoną penkių dienų konferencijai"; prancūziškų akcentu pilietis tikisi, kad anglas turės "gerą laiką".

Pulkininkas Monat rašo: "Bet kas, pradėdant keturių žvaigždžių generolui ir baigiant 15 metų berniukui gali pakliūti Pentagonan. O jo kaimynystėje yra krautuvės, vaistinė, bankai, kredito unija, laikraščių kioskas, parodos ir kavinė. Stovint kavinės eilėje laukiant maisto yra vienas geriausių progų pašnapiuoti. Vienas mano bendradarbių čia pirmą kartą iš aviacijos pulkininko išgirdo apie naują amerikiečių B-70 bombonešį".

Žinoma... būtų ne pro šalį sužinoti ir kas ta Elenutė...

IEŠKANT SAULĖTŲ DIENŲ...

(Atkelta iš 4 psl.)

nuoja nuo 10.000 iki 15.000 ir daugiau priklauso nuo vietos kur yra, ypač labai brangūs sklypai ir namai St. Petersburg Beach saloje, nes iš vienos pusės atvira jūra, o iš kitos įlanka. Pagal kišenės storumą gali pirkti sklypą ir namą, nes oras visur geras, švarus. Jeigu savininkas gyvena savam name, tai už pirmus 5000 dol. namo įkainavimo vertės nereikia mokėti mokesčių.

Mano nuomone, verta kurtis lietuviams prie Meksikos įlankos, ypač St. Petersburg, kur yra jau nemažas skaičius lietuvių. Teko girdėti, kad ne vienas jau išsigydė nuo artrito jūroje maudydamiesi, bei saulėje kaitindamiesi. Vanduo šūrus ir turi įvairių mineralų. Kiek teko girdėti, įvairių darbų galima gauti. Net ir jaunimas baigė universitetus atvažiuoja ieškoti darbų ir ne vienas jau išsikūrė. Nesunku

LIUBLINO UNIJOS 400 METŲ SUKAKTĮ MENANT (4)

TRYŠ LIUBLINO SEIMO TARPSNIAI

J. Jakštas

Apie seimą, kur garšioji unija sutarta, turime gan gerus betarpiškus šaltinius: du to seimo dienoraščius. Vienas jų trumpesnis su praleistais tarpais išleistas A.T. Dzialynskio (Zrodlopisma do dziejow unii, 1856) ir kitas daug pilnesnis, paskelbtas Kojalavičiaus (Dnevnik Liublinskago seima, 1869).

Pagal šiuos du dienoraščius vaizduojant seimą, galima skirstyti jį trimis laiko tarpsniais: 1. lietuvių - lenkų ginčai dėl unijos pobūdžio; šis tarpsnis tęsiasi nuo seimo pradžios, gruodžio 23 d. (faktinai kiek vėliau) iki kovo 1 d., kada lietuviai slapta išvažiavo iš seimo; 2. lenkų seimas prieš lietuvių; jis truko nuo lietuvių slapto pasitraukimo iki jų sugrįžimo balandžio 5 d.; 3. susitarimas ir unijos patvirtinimas nuo bal. 5 d. iki liepos 1 d.

Šiais trimis laiko tarpsniais ir tinka dėstyti eigą to garsaus seimo, kur leminga mūsų tautai unija buvo sutarta.

LIETUVIŲ - LENKŲ GINČAS DEL UNIJOS POBŪDŽIO

Kokias pažiūras turėjo lietuviai ir lenkai į uniją, gal geriausiai nusakė pašalinis tuo metu Lenkijoje gyvenęs stebėtojas, popiežiaus nuncijus Commendon. Jis 1564.2.16 laiške Varmijos vyskupui Hosijui rašė: "lietuviai nori, kad būtų du kūnai į vieną sujungti, kad tarsi vedybomis suporinta Lietuvai ir Lenkija būtų du viename kūne; lenkai nori, kad šios provincijos susimaišytų ir sutirptų į vieną kūną". To pašaliečio taikliai pastebėto tikslo lenkai ir siekė nuo pat seimo pradžios. Prie to šaukėsi jie vis senų susitarimų, nuo pačio Jogailos laikų, ir kalbėjo, jog unija jau seniai sutarta ir telieka ją tik vykdyti. Jie traukte traukė vos tik į seimą atvykusius lietuvių su Žemaičių seniūnu Jonu Katkevičiumi priešakyje susėsti bendrame seime ir tartis dėl unijos gyven-

dinimo. Po ilgesnių derybų lietuviai nusileido ir sausio 21 sutiko bendrai posėdžiauti. Posėdyje lenkai tuojau iškišo senus susitarimus ir Krokuvos vyskupo lūpomis pareiškė, jog "unija jau senai patvirtinta mūsų pirmataktų". Taip tvirtino jis pagal senas sutartis. Lietuviai per Vilniaus vaivadą Radvilą Rudą jį tik pasityčiojo iš senų pergamentų -- sutarčių. O Žemaičių seniūnas pareiškė, kad kai kurie tie raštai yra panaikinti, daugelis jų pažeisti ir pataisyti. Seniūnas baigė kalbėti kreipdamasis į lenkų ponus: "prašome ponus pateikti mums jūsų norimą uniją".

Matyti, posėdyje gero kai ginčytasi ir lenkai šurkščiai puolė lietuvių, kad Vilniaus vaivada priekaištavo jiems: "turime iš jūsų pažadą kad "fraterno amore" (su broliška meile) tą akty norite pradėti, bet iš jūsų to negirdėjome. Turime vilį, kad su mumis teiksitės elgtis "fraterno amore". Tame pat posėdyje Krokuvos vyskupas kartoj, jog apie uniją jau kalbėta ankstesniuose seimuose ir esą nutarta pasirinkti Aleksandro privilegiją. Šią vad. Aleksandro privilegiją, žinomą Petrikavo-Melniko unijos vardu, lenkai vis linksniavo Liublino seime. Pagal ją maždaug ir padiktavo patį Liublino unijos aktą. Jei Aleksandro unija lietuviams būtų nepriimtina, "tada -- taip kalbėjo vyskupas -- eisiame prie Jogailos unijos". Tai pirmas paminėjimas Jogailos unijos kartotas neretai ir vėliau. Tačiau, kaip dabar linkstama manyti, lenkams tarp žinomų Jogailos unijų nebuvo pačios pagrindinės -- Kriavo., kurios originalus rankraštis (kaip sakoma) saugomas Krokuvos kapitulyje. Todėl turi pagrindo nekurie istorikai, laiką Kriavo aktą, koks jis šiandien yra, velesnių laikų fabrikatu.

Kaip jau minėta, per dienoraščius traukiasi raudonu siūlu lenkų tendencija ištraukti sau Lietuvos d. kunigaikštiją ir lietuvių priešingą siekimą -- apginti savo valstybingumą. Ypatin-gas dalykas tose diplomatinėse sąsėnose lenkų fantastiškas kibimas prie sienų unijų, privilegijomis vadinamų. Reikšminga ir daug pasakanti kalba tuo atžvilgiu buvo vieno lenkų atstovo: "privilegijų laikytis, kaip girtas muzikas (chlop) tvoros ir parašyti visą, kas privilegijoje yra, kitais žodžiais, bet kad vienas dalykas būtų".

Lietuviai, priešingai, siūlė pradėti pasitarimus ne nuo privilegijų, bet šiaip kalbėtis "su broliška meile" ir taip sutartinai gero galo pasiekti. Lenkai ypač aukštai vertino jau minėtą

tų", kaip jie prisipažįsta.

Pirmiausia lietuviai žvelgia į praeitį ir kalba, kaip jie su lenkais "broliškai" gyveno kas savo valstybėse, "kaip tarpusavyje mylėjosi ir buvo baisūs priešams". Dabar pateiktame lenkų projekte lietuviai ižiūri jų kėslus suliedinti abi valstybes, kur Lietuva turės pranykti Lenkijoje. Trijuose unijos nuostatuose lietuviai ižiūri jų valstybės paglemžimą: d. kunigaikščio rinkimų panaikinimas, tvirtinimas net ir lietuvių liečiančių aktų lenkišku antspaudu ir tik lenkiški seimai. Įvedus tuos tris dalykus, Lietuvos valstybė pranyksta. Tada neturipras-mės lenkų nuo pat pradžios žadamos palikti lietuviams savos valstybinės tarnybos. Iš tikrųjų, kokios gali būti tarnybos, jei nėra savos valstybės?

Būtų klystama manyti, jog mūsų didikai suprato savo valstybę taip, kaip mes ją šiandien suprantame, atseit, visų gyventojų bendruomenę. Ne. Jiems ta Lietuvos respublika (Żečpospolita) buvo, pagal to meto sampratą, bajorų ir tai stambesniųjų bendruomenė, kur jie po priežiūra savo d. kunigaikščių savaimingai tvarkėsi. Kaip tik šis savaimingumas jiems labiausiai ir rūpėjo išlaikyti ir jie baiminosi prarasti jį, jei lenkai gaus teisę liūti į jų užimamas tarnybas ir terptis į jų nuosavybes. Lenkų unijos projekte lietuviai ižiūrėjo juos kėsinantį inkorporuoti Lietuvą į savo valstybę ir tam jie priešinosi kalbėdami: "negalime su tuo joku būdu sutikti".

Baigdami savo atsakymą, lietuviai didikai pagrasino lenkams išvažiuoti nebaigus dalyką. Tačiau ir šiuo atveju jie vis dėlto skelbėsi pasiliksi su lenkais "broliškoje meilėje". Matyti, realinė politika diktavo jiems šią laikyseną.

Kai lenkai ir lietuviai pasikeitė raštais, unijos reikalas atsidūrė akli-gatvyje. Lenkai išdidžiai ignoravo lietuvių atsakymą (jis nėra net įtrauktas į dienoraštį, kurį Dzialynskis išleido). Tu-

rime tik lyg paniekina-mą lenkų pareiškimą apie jį: "Lietuvos ponai įdavė kokią raštą, pagal kurį jie savo respubliką turėti nori, o apie mūsų nieko nežino ir nepaiso jos". Kai unija nesi-mezgė, lenkuose pasigirdo žodis "egzekucija". Jis jų greitai pasigriebtas ir kartotas lyg šūkis. Tas žodis reiškė reikalavimą, kad karalius savo aktu paskelbtų uniją pagal lenkišką projektą ir įsakytų lietuviams ją priimti. Lenkams šūkį kartojant, Žygimantas Augustas įsakė lietuviams atvykti vasario 28 d. į bendrą seimą su lenkais. Lietuviai, matyti, juto, kuo tas seimas kvepia ir naktį į kovą 1 d. slapta iš Liublino išvažiavo. Tuo ir baigėsi pirmas seimo tarp-snis.

(Bus daugiau)

DAIL. PUZINO PAVEIKSLAI IŠGELBĖTI

Mūsų žinomam dailininkui Povilui Puzinui mirus 1967 m., jo tremties kūrų bos laikotarpio paveikslai atsidūrė "Public Administration" žinioje, New Yorke.

Šis kultūrinis lietuvių palikimas pateko pavojun kai net keturi kitataučiai pradėjo dėl jo varžytis. Reikėjo skubios juridinės ir finansinės paramos gelbėti lietuvių meno turtą.

1969 m. gegužės 23 d. New Yorko teismas patvirtino Čiurlionio galerijos "čarterio" (juridinio) direktoriato pareikštas pretenzijas ir įsakė "Public Administration" parduoti išimties keliu be varžytinių visus velionies paveikslus Čiurlionio galerijai.

Paveikslai jau pasiekė Chicagą ir yra Čiurlionio galerijos ne p r i k l a u s o m a i Lietuvai skirtame Meno Kūrinių Fonde.

Šis teisminis laimėjimas mums yra tautiniai ir kultūriniai reikšmingas. "Tremties Madona", "Sekmadienio Rytas", "Didieji" ir kiti apdovanoti medaliais monumentalūs dail. P. Puzino paveikslai vėl yra lietuvių rankose. Bet šis laimėjimas yra kartu įspėjimas tiems lietuviams dailininkams, kurie neturėdami giminių Amerikoje, neprisiruošę testamentais apsaugoti gimtajam kraštui savo kūrinių ir palieka juos kitataučių malonei.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Mokytojas F. Skėrys

Nepailstantis Vasario 16 gimnazijos mokytojas

Vienas iškilesnių lietuvių evangelikų veikėjų tremtyje yra Vasario 16 gimnazijos mokytojas Vakarų Vokietijoje Fricas-Jonas Skėrys, kuris šiais metais liepos pradžioje paminėjo savo 50 metų gimtadienį.

Fr. Skėrys gimė 1919 m. liepos mėn. 2 d. Kalnėnų kaime, Lauksargių valsčiuje, Pagėgių apskr. Mokėsi Pagėgių Donelaičio gimnazijoje, vėliau perėjo į Tauragės Mokytojų Seminariją, kurią baigė 1940 m.

Baigęs Tauragės mokytojų seminariją, Skėrys nuo 1940 m. iki 1941 m. mokytojavo Žemaičių Naumiestyje, Tauragės apskr. Atseit, Skėrys mokytojo darbą pradėjo prieš 29 metus. 1941 m. jis su vokiečiais repatriantais išvyko į Vokietiją ir mokytojo repatriantų lageriuose. 1943 m. liepos mėn. buvo iš tremtos policijos į vidurinę Vokietiją - Tiuringiją. Jis atrodė esąs nepatikimas naciams, buvo

aiškus lietuvis, gynė lietuvių teises Klaipėdos krašte. Atsidūręs Bad Blankenburg miestelyje negavo valdiškojo mokykloje darbo, nors laisvai moka vokiečių kalbą. Vokietijoje jam išdavė sveltinšalio pasą ir ligi karo pabaigos dirbo Telefunken firmoj kaip tarautojas, o po to įvairiose įstaigose. 1953 m. jis pasišalino iš rytų į vakarų Vokietiją ir įsikūrė Mannheim - Friedrischsfeld. 1955 m. balandžio 18 d. pradėjo darbą Vasario 16 gimnazijoje, dėstydamas vokiečių kalbą žemesnėse klasėse ir visose klasėse tikybą evangelikams.

Fricas-Jonas Skėrys yra ne tik nepamainomas evangelikų jaunimo ratelio vadovas, bet ir darbšti asmenybė bendrinėje gimnazijos veikloje. 14 metų su gimnazijos vadovybe ir katalikų kapelionu ruošia Kalėdų Eglutės, kuriose atsilanko ir nemažas būrys vokiečių visuome-

nės bei netolimų darbo kuopų amerikiečiai kariai. Bent 7 kartus Skėrys buvo vyriausias tų Eglučių rengėjas -- organizatorius -- dabar Eglutės praveda gimnazijos vadovybė -- katalikai ateitininkai ir evangelikų jaunimo ratelis.

Jo rūpesčiu įvairiomis progomis apie gimnaziją ir iš viso apie lietuvius, Lietuvą, jos likimą, pasirodo gausybė straipsnių įvairių miestų vokiečių spaudoje. Šių metų Vasario 16 gimnazijos Joninių šventę aprašė net 7 laikraščiai ir įdėjo puikias nuotraukas. Čia vis Skerio nuopelnas, nes jis sugeba su vokiečiais laikraštininkais palaikyti gerus ryšius. Nenuostabu, kad įvairių iškilmų metu gimnazijoje atsilanko iki 8 ar daugiau vokiečių žurnalistų ir bent keli foto reporteriai. Be to, ir jis pats parašo straipsnių vokiškai apie gimnaziją ir Joninių papročius Lietuvoje ir tuo būdu populiarina ne tik gimnazijos, bet ir lietuvių bei Lietuvos vardą vokiečių visuomenėje.

14 metų jis jau bendradarbiauja lietuvių spaudoje, ypač evangelikų leidimuose žurnaluose, pagaliau tiek pat metų Skėrys yra nariu lietuvių Evangelikų Liuteronų Vyriausios Bažnyčios Taryboje. Dar reikia paminėti, kad sukaktuvininkas Skėrys palaiko gerus ryšius su vokiečių evangelikų bažnyčia ir su visais lietuvišiais evangelikais laisvajame pasaulyje.

1966 metais lankėsi JAV ir Kanadoje. Dalyvavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese Chicagoje ir Dainų šventėje. Aplankė evangelikų parapijas New Yorke, Chicagoje, Bostone ir Torone. Tenai jis užmezgė ryšius su vietiniais evangelikais ir darė pranešimus apie Vasario 16 gimnaziją. Ta proga jis lankė ir kitus miestus kaip Clevelandą, Detroitą, Buffalą, Brockton ir t.t. visur kalbėjo susirinkimuose apie gimnaziją, jos džiaugsmus ir rūpesčius.

Nuo 1959 metų ligi 1968 m. jis priklausė Vokietijos Krašto Tarybai, dvejus metus buvo Krašto Valdybos narys (sekretorium ir išdinininku).

Šiam darbščiam sukaktuvininkui linkime išvermės ir stiprybės.

(sn)

HELP WANTED MALE

BORING MILL PLANERS DIE MAKERS

Overtime. Top rate. Must be journeyman. Full benefits.

Scotten Die & Machine
3545 SCOTTEN DETROIT, Mich.
(61-66)

EXPERIENCED
TOOL MAKERS
PRECISION GRINDER HANDS
Must have job shop experience.
Steady work, top rates, day shift.
MIDWEST GAGE COMPANY INC.
3536 Gembrit Circle
Kalamazoo, Mich.
(55-64)

WANTED AT ONCE
LATHE OPERATOR
Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerance.
For Afternoon Shift.
Steady work and overtime.
LEAR SIEGLER
8601 Epworth Detroit, Mich.
(313) TL 7-6100
An Equal Opportunity Employer
(58-67)

Ar yra galimybių lengvai užsidirbti pinigų?

Jurgis Janušaitis

"Gintaro" vasarvietės kalnelyje susėdę vasarotojai sprendė ne eilinę problemą. Diskutavo pamiltą dolerį, jo nepasitovumą ir riedėjimą žemyn. O juk sunkiai teko visiems dešimtmečius dirbti, kad sukalus centą kitą senatvei ar juodai dienai. Nors vasarotojai čia gyveno be rūpesčių, tačiau dolerio problema vistiek kuto kiekvienam paširdžius.

Pokalbyje gyvai reikėsi simpatingas, judrus energingas ir dar jaunas vyras Albinas Kurkulis. Jis į pokalbius įsijungdavo su realiais teigimais, konkrečiais daviniais ir pokalbius nukreipdavo į klausimą: ar yra galimybių eiliniam žmogui lengvai užsidirbti pinigų?

Iš jo atsakymų buvo matyti, kad daugelis amerikiečių "iš šalies" uždirba nemažas sumas pinigų, prekiaudami akcijomis.

Albinas Kurkulis, šis judrus pokalbininkas ir yra šios srities specialistas. Susidomėjau jo praeitimi. Tai jaunas vyras, gimęs Lietuvoje, dabar einąs 38 metus. Gimnaziją baigė Vokietijoje. Aukštusius ekonomijos ir komercijos mokslus baigęs Ameri-

koje. Virš 9 metus dirbo Amerikos industrijoje, eidamas atsakingas

Albinas Kurkulis

ir aukštas administracijoje pareigas. Jį domino šio krašto ekonomija ir finansai. Jis dar studentu būdamas ėmė domėtis akcijų prekyba. Studijavo šią sritį, skaitė gausią literatūrą, diskutavo klausimus su šios srities specialistais, iš jų daug ko sužinojo. Praktiškai ėmė savas santaupas investuoti į akcijas jau 1967 m. Steigė investavimo klubus. Ir visi investavimai gerai progresavo.

Pagaliau jis metė aukštą tarnybą industrinėje

SIBIRO TREMTINĖS UŽRAŠAI...

Stefanija Rūkienė, VERGIJOS KRYŽKELIUOSE. Viršelio aplangas Algio Mulolio. Ilustracijos tekste Vidos Stankuvienės. Knyga 444 puslapių, kainą 5 dol.

Stefanija Rūkienė šiuos savo užrašus skiria Sibire žuvusiems ir mirusiems lietuviams. Tai antkapis jų nežinomiems ar jau baigiantiems nykti kapams...

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:
..... egz. Stefanijos Rūkienės "Vergijos kryžkeliuose"
(paprastais viršeliais su aplangu), kainą 5 dol.

Mano adresas:
(pavardė ir vardas)
.....
(namo numeris ir gatvė)
.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

sirtyje ir nuėjo dirbti į GLORE FORGAN, W.R. Staat inc. stakų pirkimo - pardavimo kompaniją. Kompanija A. Kurkulo gabumus greitai pastebėjo ir jį pasiuntė į specialią Investment Banking Assn. mokyklą, kurią sėkmingai baigęs, išlaikė aukščiausiais pažymiais New York Stock Exchange ir National Assn. of Investment Dealers egzaminus, gavo leidimą dirbti akcijų prekyboje, kaip registruotas akcijų brokeris.

Tokiame darbe iki šiol lietuvių neturėjome. Už tai prekiaujantiems akcijomis teko naudotis svetimųjų pataravimu, kurie dažnai nerūpestingai saugodavo klientų interesus.

Gi akcijų prekyba domisi jau ne vienas lietuvis. Ir tai gerai daro. Akcijomis prekiauti nėra jau taip paprastas reikalas. Tai ypatingai slidus kelias, galįs nuvesti investuotojus iki skaudžios pamokos. Tačiau prekiauti akcijomis verta kiekvienam, turinčiam šiek tiek atliekamų santaupų. Albinas Kurkulis tais klausimais pokalbyje plačiai pasisakė. Jis nušvietė klaidas, kurias daro investuotojai ir kuriomis vėliau tenka skaudžiai apmokėti savas klaidas.

Taip pat jis teigė, kad ypač šiuo metu, kada akcijos yra stipriai kritusios, verta šia sritimi domėtis.

Praktika, esą, parodžiusi, kad atsargūs investuotojai akcijomis yra uždirbę nemažas sumas pinigų ir dalinai apsaugoję savo santaupas nuo jų vertės sumažėjimo, dolerio vertės kritimo atveju.

Albinas Kurkulis, pradedamas šią sritį studijuoti, pereidamas į ją dirbti, pasirinko atsargumo kelią ir savo klientams rekomenduoja daryti žingsnį tik tada, kai visi daviniai rodo saugesnę ateitį.

Nors, žinoma, akcijų prekyboje, daug netikėtų atvejų iškyla, ko net didieji finansininkai negali iš anksto pramatyti.

Į akcijų prekybą einant reikia turėti kantrybės ir susigventi su nesekmių galimybėmis. Tik kantrūs laimi -- sako Albinas Kurkulis.

Iš pokalbio ir Albino Kurkulo gyvenimo patirties numanau, kad lietuviai turės jo asmenyje malonų, sąžiningą ir gerą patarėją akcijų prekyboje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
WOOD PATTERN MAKERS
WOOD MODEL MAKERS
Day work. Steady work. Good rates.
Fringe benefits.
LEE INDUSTRIES INC.
25037 West Warren
Dearborn Hts., Mich.
(60-66)

EXPERIENCED
LATHE HANDS
Top Journeymen rates.
No card required.
Excellent fringe benefits. Day shift.
Press Automation Systems U.S.
3840 E. Outer Drive
Detroit, Mich.
(313) 366-7640
(58-65)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year - in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4%
per annum

Paasbook Savings Accounts
Paid Quarterly
Computed and Paid as of:
Mar. 31 - June 30
Sept. 30 - Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year - in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

DAINUOJANTI ŽYMANŲ ŠEIMA

KONCERTUOS CLEVELANDE RUGSĖJO 27 DIENĄ

DIRVOS RENGIAMAME VAKARE

ALT SVEČIAI CLEVELANDE

Rengiant Amerikos Lietuvių Kongresą Detroite šio mėnesio pabaigoje, su pažindinimui clevelandiečių veikėjų ir organizacijų vadų su kongreso tikslais į Clevelandą atvyksta du ALT centro valdybos vicepirmininkai iš Chicagos, Jonas Jasaitis ir dr. Kazys Sidlauskas. Jų pranešimas įvyks šv. Jurgio parapijos salėje, šį sekmadienį, rugp. 10 d., po 10:30 val. pamaldų. Kviečiami draugijų valdybų nariai ir šiaip visuomenė.

NESUTARIMAI DEMOKRATŲ TARPE

Liepos 31 d., po Clevelando demokratų partijos valdybos susirinkimo, kuriame buvo užgirta dabartinio burmistro Stokes kandidatūra ateinančioms nominacijoms ir rudens rinkimams, iš partijos pirmininko pareigų atsistatydino apskrities inžinierius Albert S. Porter, pirmininkavęs šešerius metus. Tas nustebeino susirinkime dalyvavusių apie 200 demokratų veikėjų.

- Petras Zigmantas dvi savaites atostogavo Hot Springs, Arkansas, kuris yra garsus savo karštų vandenių šaltiniais. Čia važiuoja daug žmonių sveikatos atvejais, bet ir atostogauti. Ten gyvena ir lietuvių gražiai įsikūrusių. Viešėjo pas Mironus, E. M. Charnes, Bernotą ir Jucių.

MIRĖ

Jonas Vebra, West Miner Avenue. Neturėjo jokių giminių. Palaidotas ketvirtadienį, keleto artimųjų rūpesčiu.

Vincas Lenkaitis, Columbia Station, Ohio. Pamaldos buvo šv. Marijos bažnyčioje, Berea, Ohio, pirmadienį. Palaidotas vietinėse kapinėse.

Petras Baltrušaitis, 6807 Whitney Ave. Pamaldos buvo šv. Jurgio bažnyčioje. Palaidotas Visų Sielų kapinėse pirmadienį.

Veronika Bekevičienė (Kurulytė), palaidota anttradienį Highland Park kapinėse.

- Aneta Kazlauskienė, velionio dr. Kazlauskio žmona, Jono DeRichter, p. Muliolienės ir vienuolės Mary Vivian N. D. sesuo, gyv. 10422 Brighton Ave., mirė rugp. 2 d. Pamaldos buvo St. Aloysius bažnyčioje, palaidota trečiadienį Kalvarijos kapinėse. Ji buvo Clevelande gimusi.

- Lithuanian Village, Inc. metinis akcininkų susirinkimas įvyks š. m. rugpiūčio 22 d., 7 v. v., Lietuvių salėje.

Darbotvarkėje: valdybos apyskaitinis pranešimas, direktorių rinkimas ir įvairūs klausimai.

REIKALINGOS MOTERYS DARBUI

MOTERYS visokiam dirbtuvės darbui, pradedant 7 ryto iki 3:30 po pietų, ir nuo 3:30 iki vidurnakčio. Švarus, nuolatinis darbas. Dirbtuvė prie CTS Rapid stoties. The Apex Paper Box Co., 2716 E. 79th St. (60-62)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIŪČIO 10 D. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu gegužinė St. Joseph parke, White Rd.

RUGPIŪČIO 17 D. SLA 136 kuopos gegužinė dr. Mačio sodyje.

RUGSĖJO 6 ir 7 D. Ilonos Peterienės tapybos kūrinių paroda Čiurlionio ansamblio namuose.

RUGSĖJO 21 D. Tautos šventės minėjimas ir Lietuvių Diena, Nauj. parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkės.

RUGSĖJO 27 D. Dainuojančios Žymantų šeimos koncertas, Vakara rengia Dirva.

SPALIO 5 D. Madų paroda, Rengia Korpi Giedra.

SPALIO 12 D. Tėvynės Garų radijo 20-ties metų sukakties minėjimas.

SPALIO 18 D. Rudens balius -- abiturientų pristatymas visuomenei, Rengia LB Ohio apyg. jaunimo sekcija.

SPALIO 25 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis balius - koncertas.

* SPALIO 26 D. Bruno Markaičio koncertas Nauj. parapijos salėje.

LAPKRIČIO 29-30 D. Balfo 25 metų sukakties minėjimas, Rengia Balfo Clevelando skyrius.

- Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

- Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

BURNERS

Experienced for operating electric eye machine and straight line. Over-time, steady, day shift, all company benefits.

ALLAN UNITED STEEL

26400 Richmond Rd., Bedford Hts., Ohio (60-62)

Naturally

SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

LIETUVIŲ ETNOGRAFINIAI SIEKIMAI

J. MIŠKINIS

sisakė už federaciją su Lietuva.

Lietuvių etnografiniai ir iš viso tautiniai siekiai smarkiausiai susidūrė su lenkų nusistatymais ir siekimais. Lenkų vadovaujančios asmenybės buvo iš pradžių iš viso priešingos lietuvių tautiniam atgimimui ir visoms lietuvių pastangoms išugdyti savo tautinę kultūrą ir sudaryti jai tarptautingas sąlygas, atstatant nepriklausomą Lietuvos valstybę, į kurios sienas įeityje ne tik lenkiškumo maržiau tepaliesta Šiaurinės Lietuvos su Kaunu, Marijampolės, Šiaulių, Telšių ir Panevėžio centrais, bet ir bent kalbiškai stipriai nutautinta Pietinė Lietuva su Vilniumi, Trakais, Lyda, Gardinu, Seiniais. Tautinis lietuvių judėjimas lenkų būdavo apšaukiamas litvomanizmu ir kenksmingu ne tik lenkų, bet ir lietuvių tautos ateiviai.

Kai lietuviška srovė pasirodė pakankamai stipri savo valstybei atstatyti, tai lietuvių ir lenkų kova persimetė daugiausia į abiejų valstybių sienų nustatymo ir valstybių santykių sudarymo klausimus. Nors lenkai neginčijo, kad Pietinės Lietuvos gyventojų dauguma yra lietuvių ir gudų kilmės, bet tvirtino, kad daugumas gyventojų kalba lenkiškai ir yra lenkų kultūros todėl tos sritys laikytinos lenkiškomis, nebe lietuviškomis. Be to, atsirado ir tokių, kurie gudų iš viso nelaikė stačia ir, kaip slavus, stačiai jungė prie lenkų. Tuo būdu lenkai stengėsi pateisinti savo veržimąsi į Vilnių ir Vilniaus kraštą.

Tikrosios Lenkijos lenkams energingai talkininkavo Vilniaus ir kitų miestų ir Lietuvos dvarų lenkiškos orientacijos šviesuomenė. Lietuvos atsikūrimo metu jos buvo gana daug, ir ji rasdavo pritarimo ne tik daugelyje miesčionių, bet ir kaikiuriose kraštoparapijose. O Vilniaus krašto dauguma visuomenės iš viso sunkiai orientavosi tautybės klausime ir absčiai pasiduodavo lenkiškai dvasininkų ir pasauliečių šviesuolių įtakai. Be to, pažymėtina, kad iš viso lenkiškame fronte žmonių, valstiečių bei darbininkų, nusistatymų ir norų buvo mažai tepaisoma.

Lietuvių ir lenkų santykiai ypatingai išitem-

pė Lietuvos ir Lenkijos valstybes atstatant: iš pradžių dar vokiečių okupacijos metu, o paskui nepriklausomybės kaurose. Draugiškai ir taikingai klausimo išspręsti nepavyko, ir jis nuolat buvo sprendžiamas pajėga, kurią lenkai daug anksčiau pradėjo organizuoti, ir kuri dėl to Lenkijoje buvo stipresnė, ne kaip Lietuvoje. Lemiamos reikšmės kaip žinome turėjo lenkų kariuomenės išiveržimas 1920 metų rudenį. Tuo būdu susidarė padėtis, iš kurios išeities negalėjo rasti ne tik lietuviai, bet, tuo laiku dar autoritetinga tebusi, pati Tautų Sąjunga.

Mūsų spaudoje labai dažnai buvo dėstomi lietuvių tezės pagrindai ir etnografiniai klausimai ir kritikuojamas lenkų teigimas.

Kad lietuvių pažiūras į Pietinės Lietuvos sritis laikė daugumas mokslininkų ir kitų reikalo žinovų, taip pat niekam nebuvo paslaptis. Pavyzdžiui, visai šališkumui nesuinteresuotas, Šveicarijos Geografijos Institutas Berne išleido net naują žemėlapi, kuriame ryškiai apibrėžė Lietuvos etnografines sienas. Iš to žemėlapio matėsi, kad lietuvių ir lenkų etnografinės sritys tesusiduria apie Suvalkus, šiaip visur lietuviai pietuose ir rytuose tesusiekia vien su gudais. O juk gudų negalima laikyti lenkais.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

LITHUANIA 700 YEARS

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant — 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc.

87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

Norintieji knygą platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

WANTED 1ST CLASS

STEEL RULE DIE MAN

Die cutting manufacturing needs a man to make close tolerance intricate steel rule gasket dies. Experience required. This is a challenging job with a growth company. Good wages and relocation cost for the right man, ideal location in southwestern Ohio town.

INDUSTRY PRODUCTS CO.

Piqua, Ohio
513 — 778-0585 (62-71)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dr. L. Kriaučeliūnas, vysk. A. Deksnio pagerbimui Chicagoje rengti komiteto pirmininkas, praneša, kad Chicagoje buvo surinkta ir įteikta vysk. A. Deksnui \$3,783.69.

• Vytauto Alanto, Lietuvos žurnalisto Sąjungos pirmininko, naujas adresas yra 8897 Robindale, Redford, Mich. 48239.

• "Lietuvių švietimas Vokietijoje 1944-1950 metais" jau suredaguotas. Gautoji medžiaga suskirstyta į keturias dalis. Pirmoje dalyje sutalpinti vaikų darželių aprašai, antroje — pradžios mokyklų, trečioje — gimnazijų bei gimnazijų, o ketvirtoje — specialinių mokyklų ir kursų. Surinkta daug fotografijų.

Šiuo metu peržiūrima rankraščių kalbą. Rugpjūčio mėn. viduryje rankraštis bus atiduotas leidėjui. Šis 600 puslapių leidinys, įrašytas kietais viršeliais, turėtų kainuoti apie 8-9 dol. Kad leidėjui paaiškėtų tiražo didis ir kad prenumeratoriai būtų galima įdėti į leidinį, manantieji pirkti šį leidinį, prašomi nedelsiant pranešti Kultūrai Remti Draugijai, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Pinigų nesųgti. Su-

mokėsite, kai gausite knygą.

• Lietuvos Vyčių Vidurio-Centro apygarda rengia vienos savaitės stovyklą Dainavoje, Manchester, Michigan dėl lietuviškos kilmės berniukų ir mergaičių nuo 8 iki 14 metų amžiaus. Stovykla veiks nuo rugpjūčio 24 iki 30. Kaina \$30.00 už vaiką, jeigu daugiau kaip vienas vaikas iš šeimos \$25. Stovyklą veda Nekalto Prasiidėjimo Seseles iš Putnam, Conn., drauge su vietiniais patarėjais. Pilnas informacijos galima gauti pas Frank Gudelis, 129 Rita St., Dayton, Ohio 45404, arba pas Mrs. Mary Kazlauskas, 19183 Trinity Avenue, Detroit, Michigan 48219.

• Lietuvos Tautinių Šokių Instituto valdyba Chicagoje posėdyje svarstė ateinančių metų programą, kurioje numatyta: praplėsti valdybą, suorganizuoti taut. šokių mokytojų kursus ir tautinių drabužių parodą su paskaita Chicagoje ir pradėti ruošti naujus šokių IV-tai Taut. Šokių šventei. Posėdyje dalyvavo Bruno Shotas, Leokadija Brazdienė, Irena Šilingienė, Bronė Jameikienė ir valdybon pakviesta Jadvyga Matulaitienė iš New Yorko.

NEW JERSEY

MIRĖ J. MAKASKIS

Išgyvenęs 84 metus staiga nuo širdies smūgio liepos 25 d. New Brunswick, N. J., mirė Jonas Makauskis. Velionis paliko žmoną Stefaniją, dukterį su žentu R. Giedrius ir anūkę.

Velionis buvo labai kuklus, didelis džentelmenas, nepaprasto pareiškimo ir darbštumo žmogus. Žemaitis nuo Tauragės, buvo tvirtų principų, nuo kurių nei politinės nei asmeninės audros jo niekuomet nenukreipdavo.

Iš profesijos farmaceutas-vaistininkas, kuriam 1919-1920 metais teko organizuoti ir vadovauti atsiatančios Lietuvos farmaceutikai ir taip pat vokiečių okupacijos metu 1942-1944 m. Visu kitu nepriklausomybės metu jis dirbo Kaune nuosavoje vaistinėje.

J. Makauskis šalia savo profesinio darbo nuo pat jaunų dienų plačiai įsitraukė į visuomeninį ir politinį darbą. Jis įsijungė į Lietuvos Demokratų Partiją (1910) ir į jos tąsą — valstiečių liaudininkų sąjungą. Daug kartų jis buvo partijos centro komiteto narys, visuose demokratinuose seimuose jos atstovas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir jo Vykdomosios Tarybos narys. Čia jam esant ir jo pastangomis buvo išleista pedagogo V. Čižiūno parašyta knyga "Tautinis Auklėjimas Seimoje".

Velionis buvo vienas iš iniciatorių ir steigėjų Lietuvos Raudonojo Kryžiaus, Varpo bendrovės ir daugelio kitų organizacijų, ir buvo jų vadovybėje. Jis pasirodydavo ir spaudoje: Farmacininkų žiniuose, Lietuvos žiniuose, Lietuvos ūkininke, Lietuvių Enciklopedijoje ir kt.

Gyvendamas New Yorke velionis buvo Amerikos Lietuvių Taryboje kaip Sandaros atstovas. Rūpestingai rinko aukas Tautos Fondui, Vasario 16 d. gimnazijai ir Raudonajam Kryžiui, nes labai jam rūpėjo Lietuvos išlaisvinimas, lietuvių jaunimo prieauglis ir nelaimingųjų šalpa.

Velionis buvo pašarvotas Boiland šermeninėje New Brunswick, N. J., kur liepos 28 d. vakarą buvo su juo atsisveikinta. Iš New Yorko atsisveikinti buvo nuvykę: Tėvas Pertas, dr. J. Pajaujis tarė žodį valst. liaudininkų vardu, A. Ošlapas — New Yorko sandariečių, o J. Audėnas Vliko. Be jų atsisveikinimo iš New Yorko dar buvo A. Kynastas, J. Pakalka ir V. Steponis.

Liepos 2 d. buvo palaidotas Manville kapinėse, N. J. (k)

MUZIKOS IR DAILIOJO ŽODŽIO VAKARAS

New Jersey bene bus vienieta, kur grupė žmonių puoselėja savo tautinę kultūrą gana pastoviai. Pastarųjų penkių metų bėgyje ši veikla yra jau virtusi tradicija. New Jersey gyvena lietuviai menininkai-kūrėjai ir atlikėjai, liepos 3 dieną Salomėjos Čerienės-Mulks sodyboje turėjo muzikos ir dailiojo žodžio pobūvį. Kadangi dabar yra gana sunku surengti kultūrinio pobūdžio vakarus viešai, tai jie daug lengviau vykdomi privačiuose namuose.

Šį kartą klausėmės trijų dainininkų: Onos Zubavičienės, Irenos da Silva-Stankūnaitės ir Liudo Stuko. Dailiojo žodžio skaitymą girdėjome iš poetės Kotrynos Grigaitytės-Graudienės ir Irenos Veblaitienės perlektų eilių. Pianistė Julija

Rajauskaitė atliko L. van Beethoveno kūrinio ciklą. Dainininkus fortepijonu padėjo muzikai Algirdas Kačanauskas ir Juozas Stankūnas.

Bendras vakaro balansas buvo gražus, nes programa nebuvo perkrauta, todėl klausytojai bei svečiai ją išklusė su pasigerėjimu ir priderama pagarba. Buvo atliekami Salomėjos Čerienės-Mulks, Liudo Stuko, Juozo Stankūno ir Vytauto Klovos kūriniai, šeiminingi Čerienės-Mulks pradžioje padarė trumpą įvadą ir užbaigai pasidžiaugė tiek naujai sukurtomis dainomis tiek atlikėjų padaryta pažanga. (vb)

LOS ANGELES

MIRĖ MARIJA AFTUKIENĖ

Liepos 25 d. Long Beach ligoninėje mirė Marija Oželytė-Aftukienė, darbšti lietuvių organizacijų veikėja Chicagoje, o paskutiniu metu Los Angelyje, Californijoje. Marija buvo gimusi Egliskės kaime, Marijampolės apskr. 1896 m. Ji buvo iš vieno kaimo su prel. Kru-pavičiumi ir kartu lankė pradžios mokyklą. Gyvendama Chicagoje ji dirbo socialistų pažiūrų organizacijose. Los Angelėse įsijungė į bendrines organizacijas: ALTA, BALFA, SLA, Piliečių Klubą ir k.

M. Aftukienė buvo palaidota Rose Hills Memorial parko kapinėse, š. m. liepos 29 d. Pamaldas laikė buv. Lietuvai ministeris kun. Owen C. Norem. Jis pasakė pritaikintą pamokslą moderniškoje kapinių Nemorial koplyčioje. Prie kapo atsisveikinimo žodį pasakė: Amerikos Lietuvių Piliečių klubo pirm. C. Kirilauskas, SLA 75 kuopos pirm. A. Petraitis, Bend. Apygardos pirm. K. Liaudanskas, ALT pirm. C. Čekanauskas, Balfo pirm. V. Pažiūra, Long Beach Lietuvių Klubo pirm. Br. Norkis, JAV Liet. Bend. L. A. apylinkės vardu S. Paltus. K. Urnežis giminių vardu padėjo ir pakvietė užkandžių į Tautinius Namus, Čia Juozas Aftukas padėjo visiems už gausų dalyvavimą ir pagerbimą jo žmonos Marijos.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ DIENA

Tradicinė Kalifornijos Lietuvių Diena šiemet įvyks rugsėjo 6 d., šeštadienį, Veteranų salėje, Culver City. Programon yra pakviesta iš Chicagos solistė Roma Mastienė, jaunimo simpoziumui pravesti ir kalbėtojų prof. Vygantas, Taip pat numatoma turėti jaunimo sporto rungtynes ir meno parodas. Lietuvių Dieną rengia JAV Vakarų apygarda, Los Angeles ir Santa Monikos apylinkės. Svečiais bus pakviesta gubernatorius R. Reagan, L. A. meras S. Yorty, Culver City meras, senatorius Murphy ir kiti miesto ir valstybės pareigūnai.

LIETUVIŲ DIENŲ METINĖ GEGUŽINĖ

Lietuvių Dienų žurnalo naudai metinė gegužinė įvyks rugsėjo mėn. 14 d. McCambridge parke, 1515 Glenoaks Blvd., Burbank, Calif. Nors visi lietuvių piknikai, rengti Arroyo Seco parke dėl nepalankių administracinių sąlygų yra atšaukti, Burbanke rengiami piknikai įvyks.

PARDUODAMAS RESTORANAS

Dėl šeimyninės padėties parduodamas gerai einantis biznis (Tavernia restoranas) su namu, Chicagoje. Telefonas (312) 927-3471. (62-64)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

PASISAKĖ PRIEŠ LIETUVOS PAVERGIMĄ

Š. m. gegužės gale Montevideo, Urugvajuje įvyko III-sis Pasaulinis Jaunųjų Krikščionių Demokratų kongresas, kuriam dalyvavo atstovai iš keliasdešimt Europos, Azijos ir Pietų Amerikos kraštų. Kongrespildnatesiu nariu dalyvavo ir lietuvių jaunųjų krikščionių demokratų atstovai. LKDS stebėtojo teisingis atstovavo Lietuvos Pasiuntinybės Montevideo spaudos attache K. Čibiras-Verax.

Kongresas vyko ypatingose P. Amerikos politinėse sąlygose, kur Kremliaus ranka yra ypatingai aktyvi ir dažnai įsiskverbusi į pačius patriotiškiausius sąjūdžius. Tam tikras komunistinis pakantumas jaučiasi ir kai kuriuose P. Amerikos jaunųjų KD sąjūdžiuose. Vienok daugumas kongreso dalyvių gebėjo blaiviai žvelgti į komunizmą ir padaryti atitinkamas išvadas. Lietuvių ir kitų europiečių pastangomis priimta labai prasminga rezolucija Baltijos kraštų pavergimo klausimu:

"Prieš 25 metus Baltijos valstybės buvo okupuotos sovietinimo imperializmo brutalia militarine jėga. Visos religinės, politinės, kultūrinės ir kitos teisės yra paneigtos. Didelis skaičius šių šalių piliečių buvo uždaryti kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose. Ekonominis išnaudojimas privedė iki baudžiavos vergų atsiradimo. Iš kasdieninio gyvenimo visiškai išskir-

tas žmoniškumas ir žmogaus teisės".

Ši rezolucija ir jos tvirtas nusistatymas yra didelis laimėjimas Lietuvos ir kitų pavergtų kraštų laisvės kovoje. Iš vienos pusės tai nusistatymas pasaulinio sąjūdžio, kurio ne vienas narys netrukus taps savo valstybių politiniais vadais. Iš kitos -- tai liudija lietuvių politinių sąjūdžių tarptautinės veiklos prasmingumą. Lietuvių visuomenė turėtų į tai atkreipti ypatingą dėmesį, nes tarptautinė veikla yra viena iš pačių tiksliausių priemonių ginti Lietuvos bylą pasauliniu mastu.

WANTED AT ONCE

1ST CLASS

CABINETMAKERS

WOOD WORKING
MACHINE
OPERATORS

TO SET UP AND OPERATE

STOCK CUTTER
AND RIP SAWYER

MITRE SAWYERS

Must be able to read Blue Prints.

Experienced. Long range program, steady future, top wages and fringe benefits, pension plan.

WEBER SHOWCASE
& FIXTURE CO.

Division of Walter
Kilde & Co., Inc.

1340 Monroe, N. W.
Grand Rapids, Michigan

An Equal Opportunity Employer
(58-64)

STATIONARY ENGINEER

1ST CLASS—UNLIMITED CITY OF DETROIT LICENSE REQ'D. FOR MODERN POWER HOUSE IN N. W. DETROIT. TOP WAGES. EXCELLENT FRINGES.

Call (313) 531-7820 Ext. 403

MERCY COLLEGE OF DETROIT

West Outer Drive & Soutfield
Detroit, Mich.

An Equal Opportunity Employer

(62-63)

STATIONARY FIREMAN

Man with second class license wanted to work Saturdays, Sundays and holidays from 7:00 A. M. to 3:00 P. M.

Contact Mr. Robert J. Keohane, Plant Superintendent, in person or phone (617) 238-6133 for an appointment.

KENDALL

ELASTIC WEB DIVISION

31 Belmont Street
South Easton, Mass.

Kendall is an equal opportunity employer

(62-64)

Vilties Draugijos šimtininkui ir

nuoširdžiam Dirvos talkininkui

LEONUI BANIUI,

jo seseriai STASEI Lietuvoje mirus,

reiškiame gilią užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

Lietuvoje mylimai

seseriai STASEI

mirus, gilią užuojautą jos liūdinčiam broliui LEO-
NUI BANIUI reiškia

Petras ir Jadvyga Stravinskai
Stasė, Edas ir Nijolė Kersnauskai

A. A.

MARIJAI BISKIENEI

mirus, sūnams GEDIMINUI ir KĘSTUČIUI ir jų
šeimoms reiškiame užuojautą

Ramanauskų šeima
Clevelande

A. A.

Provizoriui JONUI MAKASKIUI

mirus, jo žmonai STEFANIJAI ir dukrai ILONAI
su šeima, nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu
liūdi

Birutė ir Eduardas Malcanai